

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt oszupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan közöltetik.

S Az év hanyatlásra közelegetvél szíves tisztelettel figyelmeztetjük a két haza főleg távolabb vidéki t. cz. közönségét, hogy ezentul is m. S z é c h e n y i I s t v á n gr. urnak az országgyűlés végre juttatával gyakrabban 's folytonos együttmunkálása mint szinte más társaké mellett megjelenendő testvér lapjainkra eddigi marad az előfizetés, t. i. postán és Budapestben házhozküldéssel boríték alatt egész évre 12, félre 6 p. fr. borítékalanul házhozküldve pedig egész évre 10, félre 5 p. fr. Külföldre vagy az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a bécsi cs. k. főpostahivatalnál rendelkezhetsz, belsőre pedig az ország 's kapcsolatos részei minden kir. postahivatalnál 's a szerkesztőségénél Pesten uriteza 453 sz. Trattner-Károlyi-ház első emeletén bármi biztos alkalom által, vagy szorgalom-és gyorskocsi útján. Minthogy a legközelebbi mult országgyűlésen hazánk boldogulását illető annyi 's oly fontos tárgy maradt elintézetlenül, a jövőnek beállandásáig annál szükségesb józan higgadsággal ezekről 's a társulatjokban idővel rokonlag kifejlendőktről értekezni, hogy azok, a mennyire csak eszközölhető, minden oldalilag felvilágosítatva legalább némileg előkészülteit szolgálhassanak a teendőkre, némileg ovadékol az elhamarkodástól, némileg tartalék-örül a netalán túlhévi miatti tévutra sodortatás ellen. Ez nagy részben a polit. lapok tiszte levén, azok érdekét is természetesen magasbitandja.

A Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar-és Erdélyország: (kinev. 's megfizt. Visszatekintés az elmúlt országgyűlésre; az Augsb. Allg. Zeit. és iparvédegyesület folyt. Hont, Abanjs Vasmegeyerközgyűlések; Pestmegeyer követjelentésiközgyűlése; lapszemelvény (pozsonyi malomvolgyi egyesület; szándékban levő szépesi győlecsyár; közégi posztó 's gyapjuszövet-gyár sat.) budapesti napló (tródmalmi, színházi 's egyéb fővárosi újdonságok.) pestbudai hangszegyesület; pesti jótékony nőegylet; 5d. jelentés a Reguly számarale fizetett segélypénzekről; ügyelm a nemz. szính. részről; a honi szobrászat ügyében; pesti nőegyesület; révkomáromi biztositó társaság közgyűlésének határnapja; heves m. ujalispányok.)

S p a n y o l o r s z á g (a cortes a kir. összekelések ügyében nem avatkozhatik egyenesen; Zurbarano másik fíját is kivégezték; cortesköveté 10 ezer realnyit érő fekvő birtokon aluli nem választathatik.)

A n g l i a (Czári ajándékok; vitakozás a suez földszoroson létesítendő közlekedési eszköz iránt; O Connell nyilatkozata a francziákról.)

F r a n c z i a o r s z á g (Marseillei ünnepély programja; Abdelkader mozgása; arab napló; változtatás a behozatali vámtarifán sat.)

O r o s z o r s z á g (a birodalom bel- és külkereskedése; cserkesz háborui viszonyok; politikai szempont Görögországra nézve.)

G ö r ö g o r s z á g (pártok küzdelme az országgyűlésen; tartományokban 's miniszterség ellen; franczia befolyás túlyomósága.) Ertesítő.

Magyar-és Erdélyország.

Ö cs. nap kir. föls. Tomor János és Szűcs István veszprémi kanonokokat címzetes apátokká, Markl Ignác alesperes és esebi plébánost pedig veszprémi kanonokká kinevezni legkegy. méltóztatott; gr. Pálffy Konstant magy. udv. kancell. titoknoknak pedig a svéd királytul nyujtott éjszaki sarkesillag-rendjel viselhetését megengedni.

A nm. m. kir. helytartótanács f. évi nov. 5ről 38,863 sz. alatt keit fenső határozatánál fogva Hersich Ferencz nm. kir. helyt. tanácsost, a legfelsőbb helyen jóváhagyott magyar nyugdépnt-intézet elnökévé nevezé ki.

Visszatekintés az elmúlt országgyűlésre.

Mult év majus 14re egybe lön hivatalva az országgyűlés. Mindennek ereiben, kinek a közös haza fölvirágzása szíven fekszik, sebesebben kezdte a vér forrni; ifjakkak és véneknek, kik csak képesek valának föl fogni, milly fontosságu hazánkra nézve az országgyűlés, ajkaikról nem vala egyéb hallható, mint azon vérmes remények tolmácsolása, mellyel az országgyűlés elibe néztek; voltak sejdítések és jóvendölések, hogy ő Fel-sége kegyesen állatvána nemzet szükségét, atyáigondoskodásánál fogva az oly sok oldalú igényeknek sorompót nyitand; 's azokat k. kir. előadásában országgyűlési tanácskozási tárgyakul fogja kitűzni, mellyek az időszi szi utján nagy részben kifejtettek, 's így — a tárgyak mikint kellő kifejlődésének irány levén adva — az országgyűlés óriási lépésekkel fog előre haladni oly annyira, hogy talán a nemzet minden ohajtásai tökéletes valósulást nyerendnek. Megnyilt végre az országgyűlés, és a k. kir. előadások tudomására jutottak a nemzetnek; 's a minden jót és nagyot reménylők valósulva is látták reményeiket 's testté válva az ígét, melly azt hirdeté, hogy Magyarország nagy és gazdag lesz, nem is gondolván arra, hogy az adó, melly nélkül pedig sem nagyság sem gazdagság nem állhat elő, ledorongoltatt, 's azon testület nagyobb része, melly a törvényhozási jogot kizárólag gyakorolja, még mindig az ősi tűzhelynél 's fedél alatt — habár az leomlásal fenyegeti is — kíván és akar maradni; voltak ellenben, kik elfogultan hitték és állították, hogy az országgyűlésnek, hazánk oly annyira visszas körülményei 's bonyolult viszonyai közt, bármilly kedvezők legyenek is a kir. előadások, semmi eredménye nem leend. Lásuk: mellyik résznek volt igaz a?

Megkezdette a törvényhozó testület működését, 's folytatta és végezte azt oly ernyedellen szorgalommal párosult munkássággal, minőt még Magyarország évkönyvei nem mutathatnak, a két tábla minden előfordult tárgy iránt kölcsönösen előadá nézeteit, harczolt okai mellett; 's ha az eltérő vélemények miatt a büntető törvénykönyv, királyi városok ügye 's minden rendezési munkát, a megyei kicsapongások szabolázását tervező törvényjavaslat, a kereskedési 's minden azzal kapcsolatban álló kérdések kívánt czélt nem érthettek is,

azok a jövő lörvényhozásnak még is mindannyi elvetett magvai, mellyek a következő országgyűlésig a tiszta keblekben csirába indulnak, hogy akkor bilincseikből kibontakozva, üssék ki fejüket a szabadba 's induljanak hatásnak; 's jóllehet hazánk fölvirágzásának 's jobb anyagi jólétre vergődésének egyik fötényezője Fiume iránt hiúsultak is a remények, még sem kell aggdódnunk; mert okkal remélhetjük, hogy azon magány-vállalkozók, kiknek kezükbe van adva az ország közlekedési eszközeinek előállítása, bizonyosan saját érdekek mellett az ország igényeit is tekintetbe fogják venni; valamint azon se essünk kétségbe, hogy a hazánkra nézve oly igen nagy feladatu hitelintézet a most mult országgyűlésen életbe nem léphetett: mert midőn egy oly intézetet akarunk hazánk életébe illeszteni, melly által nyomasztó viszonyok sulya alatt görnyedező számos polgártársinkon segíteni ohajtunk, nagyon vigyáznunk kell, nehogy az elhamarkodott lépés késő megbánást huzzon maga után; az idő megérleli az eszméket, 's ki fogja mutatni az irányt, mellyben ez intézetnek, hogy hazánkban nagyszerű fejlődéseket idézhessen elő, kellőleg szerkesztve lenni kell; azonkívül a minden jónak és üdvösnek egyedüli kútjeje a közteherviselés elvben ki van mondva, melly magában egy oly lépés, melly még eddig a történetek bizonyítása szerint békes uton sehol sem történt, vérfolyamokon jutott az a kívánt czélhoz, 's e kis szó „közteher“ csak ezrek sirján üthet föl diadalsátorát, — a közteherviselés elvben el van fogadva, 's tökéletesen hiszem, hogy a nemzet adott szavát nem fogja visszavenni; sőt inkább azt tetleg alkalmazni; a mi pedig a közteherviselésből önként folyó kezelési módot illeti, azt is ki fogja fejteni, 's a különböző vélemények annak alkotványyszerű létesítése körül bizonyosan egyesülni fognak. De ha a nagyfóntosságu elvnek kimondása — melly már magában is, jóvendőjét tekintve, elég eredménye hazánk jelen viszonyai közt a másfélvi országgyűlésnek — nem elégíti ki a sokat várokat 's igénylőket, azonkívül, hogy a katonaelelmezés és szállásozás megváltása iránt, melly aránytalanul 's igazságtalanul nyomta szegény adózó népünket, az összeg meghatározása által az első 's legfőbb lépés megtétezt, — hozattak törvények, mellyek tartalmukra nézve oly fontoságuak, millyekkel még hazánk törv. könyvei nem büszkélkedhettek.

A vallás tárgyában alkotott törvényezikkely, ha egészen meg nem felel is az igényeknek, helyreállítja annyi számos család földult boldogságát, a lelkiismeret szabadságát visszaadja, a különböző hitfelekezetekben az emberi kebel legszentebb erényét, az egymás iránti szeretetet 's bizalmat kelti fel; szóval előidézi az élet legnagyobb kincsét, a nyugalmat.

A magyar nyelv és nemzetiség iránti törvény nyelvünknek megadván a méltó az illető helyet, valahára kivergődünk a holt latinismus réánk tapadt nyügeiből, 's már most magyar közoktatásunk, törvényhozásunk, törvénykezésünk van és magyarul kormányoztatunk; 's csak ez és szelid engesztelő bánás által fogjuk az eddig fájdalom! egymástól oly annyira eltérő érdekeket hazánkban egyesítve 's honunk minden bármiféle ajku lakosai közt az atyafiságos szeretetet, a békét 's egyetértést helyreállitva látni. Ezen törvény eltorpítette a rágalmozók alacsony szándokát, kik nyelvünket annyiszor oly keserves guanyal illették.

Lerontott továbbá az annyira káros és lealacsonyító közfal, melly oly hosszú idők során keresztül — meg kell vallani méltatlanul 's igazságtalanul — zárta el a nemnemes osztályt a nemesi rendtől, a hivatalképességnek nemnemesekre lett kiterjesztése által; nyaka van törve az ellenszenvnek, melly annyi leverőjelenetnek volt előidézője; mi bizonytal önként fogja maga után vonni a nemnemesekre a választói képesség kiterjesztését: igen természetes és igazságos levén, hogy a ki választathatik, választahasson is.

A birtokképeség által minden honpolgár beállítatván a természet és örökigazság törvényei szerint öt illettő jogába, mellyből oly igazságtalanul volt kizárva, biztosan számíthat fáradságos munkájának biztosított gyümölcsére 's tudván hogy a föld, mellyet ekéjével hasogat, törvénybiztosította tulajdona, kettős erővel fog iparkodni, hogy szorgalmának mentül több sikerét láthassa, melly igyekezet már magában — virágzásnak indulván általa földmívelésünk — közvetlen tényezője hazánk emelkedésének; a mellette 's törvény véleményem szerint meghuzta a halálharangot a többek tálat még olyannyira kedvelt nyolczszázados vén gyermeknek, az ősiségnek: 's egy kecsgetető jövőnek nézhet elibe hazánk mind szellemi mind anyagi jóléte fölvirágzása tekintetében. Adja isten! hogy valahára szabaduljunk is meg már ezen béklyótul.

Ezek fötervényei a mult országgyűlésnek, 's ha nem tekinjük is azt, hogy a még most életbe nem léphetett oly nagyszámu törvényjavaslatok, mint megannyi tanubizonyosági a mult törvényhozás páratlan munkásságának, idővel bizonytal megtermik a maguk gyümölcsét, 's a nemzet egy nagy gazdag aratásnak biztosan nézhet elibe, valóban ha elfogultak nem akarunk lenni, ez eredményeket hazánk jelen viszonyai közt a milly üdvösöknek, szintolly kielégítőnek tarthatjuk; mert azokban el van hintve minden jónak és szépnek magva, 's letéve az alap, mi hazánkat boldoggá, erőssé 's nagygyá emelheti; 's kik a lefolyt hongyulástszükkelében eredménytelennek nyilvánítanak, nem tennének mást, mint a törvényhozás tiszta szándokát gyanúsítanak.

Igy állván a dolgok, már most nincs egyéb hátra jövő országgyűlésig, mint azon kérdésekkel, mellyek a következő törvényhozásnak föloldásul hagyattak fen, lépni ki a küzdterre és valamint sajtó utján, ugy municipalis téren, mint socialis körökben és eszmecsere-mezőn próbáljuk megkísérteni, mit csekély erőnk azok megoldatása körül tehet; 's ha vezérek nem lehetünk is e nagyszerű eszmeharczban, legalább mint közemberek fáradhatlan munka közt nyerjük meg a nagy díjat, a nemzet elismerését; 's ha majd a haza fölvirágzása nagy épületének talpkövet le akarja tenni, járuljunk mi is hü napszámosként a munkához, hogy az utónemzedék méltánylatát 's halálját megérdemelhessük.

Nyitva uraim azut, mindenki kezdjen munkához! mert a nemzet pererei drágák, 's ha azokból a jövő országgyűlésig első három év alatt csak egyet is munka nélkül engedünk elszaladni, lehet, hogy a maradék átka fog porainkra nehezdedni! **H a d h á z i.**

Az augsb. Allgemeine Z. 's az iparvédegyesület II. (folyt.) Nemzetek vétkeit épen ugy megbünteti az idő mint egyeseket; mert az idő következetes — futásában nem tér el egy vonalnyt is kitűzött örök haladásu irányától, hanem inkább elsodorja mindazt, mi kijelölt állását elhagyva félre hanyatlott, legyen az aztán egyes porszem az embermilliók közül v. a földteke leghatalmasb népe, nemzete. Midőn valamely nemzet végföldadata megoldására irányozott haladásában alább hagy, megáll vagy tán épen visszaesés közt lebeg, kemény sujtásoknak van az kiteve, 's olykor vérző sebek közt látja magát erőgyűjtés 's új munkára sarkaltatva, igen mert az idő igazságos 's előbb hogyszem megengedné a fölözslásra hajló testnek elemekre szakadását 's ezeknek új alakba egyesülését, megkísért minden lehető módot, mi által a tűnedező életerőt fölleveníteni 's a hanyatlót enyészettől visszatartani reménylheti. Az idő csak folyaminkban létezik, vezeklés mint sujtolás emberkezekből jó 's emberekre irányoztatik. Ha szomszédom látá, mint nem gazdálkodom én lelki testi erőmmel ugy, mint illó vagy szükséges volna, kevés számított tehetséggel gondolható el, mi leend czélelles oktan cselekvésim vége; ha pedig e figyelmes szomszéd éles látással bir büntetésre méltó gondatlanságomat

hasznára fordítva annyira körülhalozhat, hogy elvégre, ha isten vagy sors és véletlen segítségemre nem jönnek, okvetlenül el kell vesznem. Ha pedig önszemélet vagy jó akarók figyelmeztetése következtében észreveszem az örvényt, mely előbb utóbb reám vár, ha a' kezdetem irány mellett tovább is megmaradok, ha észreveszem még mielőtt annyira volnék elsodortatva, hogy szabadulás iránt még csak reményt sem táplálhatok, nem fogom éfontolgatás nélkül megragadni nem a' felém nyújtott m e n t ő kezét, de a' törekény szalmaszálat is, sőt ha lélek-éberség 's férfias nyugalom helyett gyáva halálremegés fogott el, nem ígérem éoda mindenem tán üdvösségem is annak, ki megmentésemre ajánkozik? Mi sokat mulasztánk, 's vállainkat nem kevés felelet terhe nyomja, de hogy azért nem vesztettünk még el minden lelki erőt, 's nem mondánk le a' reményről önerőnk segítségével hatolni ki a' környező veszélyből 's önmunkánk által emelkedni a g y g y á — hogy kétségbe nem estünk nemzeti létünk fölött, mutatja azon rendületlen állás, mit a' magyar — daczarámind azon rémeknek, melyek újabb időben ellene minden oldalról földidőzetnek, nemcsak el nem vesztett, hanem még nagy mértékben szilárdabbá tőn; — míg valamely nemzet elég erővel bír, hogy az ellen kényszerítve van vele alkudozni, addig — csak ne csüggedjen — tőle függ annyi erőt fejteni ki, mennyi kívántatik arra, hogy ne csupán az elbukástól meneküljön meg, hanem ellenei bámulatra phoenixként új fényesb létnek menjen elibe. Akarják ébrülésünket használni 's haladásunkat eszközölni az illető felszólamlók; akarjuk minmagunk még sokkal inkább, 's ha egy akarat mellett még sem működünk ugyanegy irányban, ennek alig lehet más oka, mint hogy a' kitűztük közös főczél mellett amazok tán mellékesen is szándékoznak valamit, mi szemünkben nagyobb száka, hogy sem a' hozzánk csatlakozni ígérkező munkás részvételtőlök föltétlenül elfogadhatók. 'S ezt jól megjegyeztetni kérem mind azoktól, kik majd dicséretnek a' velünk nem sokat bibelődő 's azért rólunk alaposan nem sokat tudó külföld előtt, majd ismét ellenünk támadva szemrehányásokkal illetnek mint makacs jó szóra hajlani nem akaró iskolagyermeket; jobbára egyiket sem érdemeljük azon mértékben, millyenben az illetők által t u l s á g o s bőkezűséggel ránk áraszattak. Szeretem én, haők is dicsérik Széchenyit 's megismerik, miként Magyarország teendőinek nagy sorát tisztában senki sem látja mint ő, ámde azért nem feledem hogy ők más hűrokat is tudnak fölhozni, 's más nótát is pengetni; 's lenne bár aztón e' hon legnagyobb fia, ha zenéjök szerint nem akar tánczolni, bizony számot tartthat a' legfurcsább epithetonokra, 's azért se kellett volna magasztalják a' magyart, midőn ez nemzeti léte fönntartása 's biztosításaért küzd, se pulya vagy átkodott névvel ne illessék, midőn e' nemzet más alapokra kívánja helyezni hazája szebb jövőjét, mint mellynek talpazatához ugyan-ők olly örömet szolgáltatnák a' legszükségeseb anyagszereket; az első által a' magyar csupán mulaszthatlan kötelességet teljesít, kötelességet, mellyel önmagának, 's a' jövő nemzedéknek tartozik; midőn pedig a' másik pontra nézve önállóságot tanusít, akkor legszebb bizonyosságát adja annak, miszerint még bir annyi benső erővel, melly őt jobb létre érdemesítse. Ha a' nevelés szent ügye akként volna rendezve hazánkban, mint azt nyolcz százados alkotmányunk érdeke nem egyedül kívánja, de föltétlenül parancsolja; ha az ősi erények helyét nem foglalta volna el annyira a' külföldieskedés életölő mómora; ha olly szörnyűképen meg nem szoktuk volna egy részt az élvezeteket hajhászni, más részt meg annyira képtelenek nem volnánk minden komolyabb férfias foglalkodásra; ha zsbasztó fonadékkal nem szövé körül alkotmányunk életfáját az idegen elem mint kuszó röp kény a' növésnek indult tölgy lombjait; ha nem kellene látnunk, miként dülnék meg legjobbak is az egyre sulyosbuló terhek alatt 's mint vesztlük el mindinkább a' bizalmat azok iránt, kiktől mind feddhetetlen tiszta szándék, mind hazafiai akarat mind a' teendők kellő fölfogása 's mikénti sorozása tekintetében legtöbbet várhatnánk — ha mindezt vérző szívvel nem kellene látnunk, akkor mi lennénk elsők, kik így szólnának: hazafiak! félre ipar-tekintetben minden magyar érdekekkel, iparnak nemzetiséggel semmi köze, bizzuk ez ügy elintézését önmagára, vagy egyes külföldi vállalkozók ügyessége 's nyereség-vezérelte kísérleteire! mi pedig haladjunk tovább is fejlesztve a' meglevőt, pótolva a' hiányosakat 's megszerezve azt, minek egészen hiával vagyunk! Most azonban, midőn tapasztaljuk roszt gazdálkodás, munkáltság, fényűzés, elpuhultság mennyire hatalmaztak el e' hazában 's tudjuk más részről illy körülmények közt mi könnyen hátrébe tolja pillanatnyi

haszon, anyagi jóllét reménye 's fölesiklandott kéj vágy a' hon magasb igényeit, úgy mint főnebb mondottuk, nem nyilatkozhatunk, hanem oda kell irányoznunk minden tehetségünket, hogy kényelemvágy 's anyagi jóllét ösztönözte hazánkfiával ne feledtessük szebb jövőnk egyedül biztos alapját, nemzetiségünk megőrzését és szilárdítását. És ez azon szempont, mellyből mi a' honi ipar előmozdítását tekintjük, 's melly az becsebbé teszi elötünk bármi más hasonnemű ügyekezétnél. Ha e' nemzet legközelebb fölmagát annyira, hogy karjaiba dülve valami idegen üzérkedőnek így lenne kénytelen kiáltani: végy és használj engem, csak veszni ne hagyj. Ha így tekintjük a' dolgokat minmagunk 's így tekintendik azt szomszédaink is, közvetlenül igyekezeteinknek, közvetve pedig a' külön szemléltő 's bíráló felelőknek szerfölött sokat használnánk. Azok kik itt a' honban lelkesülni tudnak, egyetlenség' idegen iparvállalkozásánál, jóllehet e' vállalat alapjául egyebet bizonyos megfoghatlan sympathiánál föl nem hozhatnak, azok nem fognak ellenséggé föllépni, ha hasonló czéltől honszeretettől lelkesítve több hazafit látnak egyesülni 's így szólni: mi alkotmányos nemzet vagyunk elég önálló arra hogy idegenektől mintegy könyörületből nyújtott alamizsnát elfogadjunk, elég szemesek arra, hogy külföldiek részéről önérdékünknek fölládozta mellett hazánk javának munkálását mellékes czélok szándékba vétele nélkül elhithetők; hogy tehát nyugton kezdhezzük meg teendőink sorát, melly teendő hasznos létéről eléggé meggyőz többi közt az is hogy idegenek saját vagyonuk kockáztatásával is készek ugyanezt tenni honunkban — 's hogy ne kelljen mindig részen állnunk azon bizonyos, még valami' ellen mit az idegenek mi n t e g y munkadíj fejében kitűztük czélaink mellett létesíteni törekcsenek; legjobb lesz, ha félre téve minden aprócska mellékokot, mi által magyar magyartól nem egyszer lőn saját veszteségire elkülönítve, saját erőnkől ügyekezünk megfelelni azon szükségnek, mellynek érzete széles e' hazában meszse terjedett, 's melly körüli nagy munkánkban ép azért egyesített hazafiai közremunkálást e' hon jobbaitól bizton várhatunk. —

Honti közgyűlés. Folyó dec. 2dikára kitűzött közgyűlésünkre szép számmal sereglénk össze mint nem egyébkor; hogy annál szebb legyen természetesen az eredmény, midőn is első alispánunk a' tömött sorokat üdvözölve, indítvány tétellett a' háziadó-rovások közt tapasztalt aránytalanság kiegyenlítésére, miszerint választmány neveztesse ki, munkálkodása eredményét — a' fejadónak egy rovásnál kisebbre csökkentése mellett — jövő tavaszig beadandó; mi el is fogadtatt; majd némelly posta-utvonatok kijavittatása 's ennek fonalán l. indítványára a' devicsei utnak, mint közlekedésünket Korponával 's ez által a' felső vidékkel föltételezőnek minélelőbbi elkészítése hozatván szőnyegre, ezt a' RR. magukéva tevén, hogy ez a' korponai valódi technikai gondallal épített utnakmélto kiegészítő részévé váljék, Rainer mérnök fölügyelése alatt a' házi pénztárból napidjakkal ellátandó tiszteletbeli mérnököket határozának mellé alkalmaztatni. — Hoszszas és kellemetlen vitára nyújtott alkalmat azon antirestaurációszerű indítvány, miszerint az e öbb kinevezve volt nemeseket összeíró választmány újabbá váltassék föl, melly végre is szavazat által lőn eldöntve. Ez volt azon botrányszikra, mellyben a' pártok közt még titkon forrott ellenséges gyűnyagok nyílt indulat lángjára lobbantak. És felkelt a' jobb oldal egyik ujdón párthíve, és magának tekintélyt adván rettentő hangjával — bízván az őt körüllevő párttömeg nagyságában — előre kifözés után, a' RR. gyűlékezétnék járasonként 3. öszvesen 12. új választmányi tagot dictála természetesen azon pártból mellyhez ő legközelebb állott 's mit az őt befogadta párt nagyon is jónak talált; ellenben azt a' másik párt nem helyeselhetvén, vagy az előbbieket kíváná megtartatni, vagy méltányos kölcsönösséggel a' dictáltak helyett másokat választatni. (Mert tudni kell ám, hogy ez nagy fontosságú dolog, illyenkor törtévé a' nemes atyafiakkali ösmerekedés —) A' tárgy, mint mondam, szavazásra került,

's a' világos többséghez képest a' dictáló indítványa fogadtatott el. Más nap az ugynevezett praeliminaris tabella mutattatván be, jövő évre a' tavalyinál 14,000 p.-frttal kevesebbet, vagy is csak 35,000 pfrtot vetünk ki háziadó fejében adózóink közt, miután t. i. a' nemesi pénztár az általa orsz. gyűlési költségekre a' házi pénztárból kölcsönvett előbbi öszveget ennek visszafizetendi. Volt arról is szó egy lelkes táblabíránk indítványára, hogy az ekkép sine me de me fölvett kölcsönt a' nemesi pénztár a' házinak kamatokkal fizesse vissza, de ez azon irány-ellenek következtében, hogy mi az orgyűlési költségeket különben is csak kegyelemből fizetjük egyedül, adózóink hozzájárulása nélkül, több rendbeli pártoltatás mellett is elhangzott. Örömrünkre esett keserűségünk közepett is tapasztalunk ez által azt, hogy az adóhátramaradásokból szorgalmas tisztviselőink az idén 14 ezer pfrtot róttak le, miért az illetők megdicsértetének. — A' tanácskozás folyama P. J. fölszólalása következtében — végzésileg karrák helyett parasztink által öszszerhándó körakások által bízottositatni rendelt — némelly utak melletti veszélyes meredekekről 's megrongált hidak kijavittatásáról — eszmelánczolatnál fogva oda módosított, miszerint utmestereink ezentul minden mellékes foglalkozásoktól fölmentetvén, egyedül az utak mellé rendeltessenek alkalmaztatni; 's hogy jártabb utvonalaik bizonyos számú 's jobb fizetésű ellátandó terrassariusok vagy is tatarozók segedelmével tartassanak jobb karban, — mi azért nem nyere pártoltatást, mert az utakról egyáltalában az új törvények kihirdetése után, mellyekben az e' végre fölhasználandó erők az adózóik száma 's osztályai szerint részletesen kivetvék — czélszerűbb leend intézkedni; 's mert tatarozók csak ott szükségesek, hol készített utak már vannak; melly tökély stadiumát utainkra lélekisméretesen fognunk még teljességgel nem lehet. — Gyűlés folyama alatt egyik főszbíránk az általa bizonyos verekedés miatt kihágónak teüti büntetéssel (12 bottal) lett fenyittetése következtében elharapozott, 's mint hallow, egyik pol. hírlapban is saját modorban kürtölt abballi gyanusítások megczafolására, mintha a' nevezeti rosztevőnek bűnhődése után 10 napra történt halálát az aránytalanul kemény és zsarnok büntetés okozta volna, vizsgáló választmányt kért az ellenpártbeliekből kiküldetni; mi meg is adatott. Tétel 4 én több körlevél közt Szepesé is fölvastatott az ösméretes katonai kihágás iránt, mellyet pártolunk — Pest megye fölszólítása következtében a' Mátyás-émlék pártoltatásának eszközzését szbíráink járasonként sikerisitendik. — Hoszszas viták folytak a' roznyói káptalan ipolysági uradalmabeli ügyészének azon tette fölött, melly szerint ő az e' helyütt önként földesurilag 's megyei választmány által is jóváhagyott szerződés mellett ökszerün öszállott parasztok 's mesteremberek közti egységet, miszerint mindkétfelekezetnek saját jövedelmi ezentul közösek leendvén, a' bíró 's törvénybírák és esküttek is évről évre fölválva jelöltessenek ki 's választassanak meg a' két felekezet közül, — a' parasztoknak a' földesurasághoz eloszlás végett tett folyamodásuk következtében ö n t ő n y l e g fölbontván, a' bírókijelölést, nem mint ez évben követezettek volna, a' mesteremberek, de a' parasztok közül tevé. Mit a' megyei közgyűlés, mint a' megyei adózóik jólléte természetes és törvényes öre választmányi eljárásához híven, méltó figyelembe vevén, azon öntényleges kijelölést megsemmisítvén, újabbat rendelt az ügyész ur által a' mesteremberek sorából teendő; a' jobbagyoknak közös jövedelem aránytalansága iránti panaszukat az illető uriszekhez utasítván. Meg kell vallani, hogy ez egyesülés rövid néhány évei több gyümölcsöt születtek a' városnak, mint a' külváltóság egész ideje eddig; úgy hogy a' község városházat szerzett, rendezett hajdukat tartott 'stb. a' két felekezetnek üdvös ellenörködés alatti közös jövedelméből, 's valódi csapás volna e' most lábadozó városra nézve, ha a' meghasonlás szelleme itt is sirt birna ásnia a' jóllét anyjának, a' békének. — Dec. 5 én a' közgyűlésiek közt legnevezetesb eseménynek tekinthető a' N. Ujság levelezőjének az egész (két párta szakadt!) közgyűlés által egy szájjal lélekkel szerkértési büntetésben lett marasztaltatása azon vakmerő és szerfölötti mal a' propos küszült nyilatkozataért, melly szerint egy ösz szónok beszéde után hirtelen fölugorván egyik legerélyesb 's leg-tisztább szolgabíránkat minden más előzvény nélkül, indulatosan, örökre rosztoléknek' szidalmazá. A' megsértetett ezenkívül magánkeresettel is megtámadá a' rágalmozót. Dec. 6 án megint botránys napunk volt. Azt találván t. i. egy baloldali táblabíránk 's a' tegnap sértve volt fiatal szbíró indítványozni, hogy a' gyűlés első napján dictált 's általunk törvényesnek ismert, nemeseket öszseíró választmány tagjainak száma — a' nélkül, hogy az előbbi végzés megváltoztatnék — még szintannyival

e' pártból nevezendőkkel szaporították, — ez indítványhoz mindkét oldalról mellett és ellennyilatkozatok történtek, de természetesen a nélkül, hogy egyik a másikat kapacitálhatta volna; minek következtében a tanácskozásból egy kétféle akaró, megsikertíni képes hangvihar keletkezvén, az ellenzék szavazást sürgetett, mire ez oldal is reá állván, hogy annál gyorsabban megtörténhessék, mindkét párt mindenik egyede külön állván, saját pártjában összesült 's miután a jobb oldal s z e m b e t ü n ö kevesebbé maradt, B. P. vezérlete alatt a gyűléstermet, egy az elnökséghez közel ült ősz jegyzőn kívül — tömegestül odahagyá. A' benmaradtak azonban elégséges számmal levén arra, hogy a' tanácskozásokat (mert ismét azzá váltak) folytathassák, az elnök a' végzést akké mondá ki, miszerint a' t ö b b s é g kívánatára az előbbi határozat lényegére nézve épségben hagyatván — akké bővítették, hogy a' már kinevezettekhez még ugyanannyi számú tag neveztetik ki az e' pártból előterjesztettek közül. Melly végzés a' jegyző által fölolvastatván azonnal hitelesített is. — Törvényeskeink e' hó 9ikén vették kezdetüket, 's köz megemlítésre méltó, mi folyamatok alatt eddig történt: ismételve gyárvegyeleti, népnevelési, tűzkárbiztosítási 's kisdodovádai ülések — mind buzgó másod alispánunk elnöklete alatt. A' népnevelést illetőleg szolgabíráink jelentéseiből örömmel tapasztalók, mikép a' népnevelési választmány lelkes intézkedései következtében az idén, járásonként mintegy 600 növendék jár több tanodába mint tavaly, kik közül buzdításul többen ajándokot 's mindenik tanoda a' népnevelési pénztár költségén Edvi Illés Pál czélszerű tankönyvét nyerte meg egyegy példányban. Ez uttal a' magukat szorgalmas tanítás 's nemzetiség-éberesztés által kitüntetett iskolatanítók és jegyzőknek — az illető felügyelők ajánlatára valláskülönség nélkül — személyenként két két aranyali jutalmaztatásuk is elhatározottat, mi annak idejében kezükhez fog szolgáltatni. A' tűzkárbiztosítási választmány Zabolesnak már ölebe l é p t e t t ösméretes tervét az adózókra kiterjesztendő magukatszorgalmas együtt, közakarattal elfogadta. A' kisdodovádát illetőleg 'Sembery jelentvén, mikép az e' szent célra ez év folytatában működvelők által adott hangversenynek mintegy 175 prft. tiszta jövedelme ideigl. pénztárn. Ullmann Bernát ur által a' pesti takarékpénztárba adatott kamatra, 's mikép az ezen kívül 6 évre évenként 2 prftot kötelező, száma mintegy 80 részvény jövedelmei a' kisdodovádának — további pártoltatás mellett — életbe lépendeséről kétkedni nem engednek, egyszersmind tudatá, hogy leginkább nejének (Géczy Johanna aszszonynak, ki közvetőleg mondva már lakhelye falvában is létrehozott egy illy intézetet) eszközzésére az polyságon alakulandó kisdodovoda számára egy jóviseletű alkalmas egyed küldetett legyen Pestre a' képező-intézetbe, ki tanszakmája bevégeztével nőtül ovandja intézetünk kisdodeit, melly gondoskodásért G. Janka aszsz. nak, valamint több e' czél előmozdítása tekintetéből általa megkezdett bőkezű adakozónak lelkes, éljen' szavaztatván, a' társulat magát megalakítá 's elnökül közakarattal 'Sembery Imre, pénztárnokul ideigl. pénztárnok Ullmann Bernát, titoknokul alulirt választattak; ki egyszersmind a' társulat alapszabályinak kidolgozására is megbízaték. Jövő közgyűlésünk télutó 10én, törvényeskeink 17én 's restauratiónk májusban veendik kezdetüket! P a j o r István.

Abauji közgyűlés. Kassa, nov. 30kán. Folyó hó 18től 24keig első alispáni elnöklete alatt tartott közgyűlésben több lefolyt hónapról kelt orsz. gy. követeinek tudósításai olvastatván fel tudomásul vétettek, ennek folytán követjelentési rendkívüli közgyűlés december hó 19kére tűzetett, ezen közgyűlésen maga szeretett főispánunk gróf ő mlta, ki azon hó 15kén megyéje tisztelő körébe érkezendő, viendi az elnökséget. Ezután felolvastott Honf. megye levele, mellyben K. L. Journalistikai pályáján előgördített akadályok elmozdítása eszközzésére megyénk pártolásra szólított fel; ezen felszólítás azonban, jóllehet a' megye Rdei a' sajtószabadságot mindig hűn és buzgón pártolják 's pártoladják, de mivel jelen esetben semmi sérelem nem létezik, sem panaszkodó nincsen, teljességgel nem pártoltatott. — Zemplény megye Rendének a' hirlapokból is ismertes katonaujoncz-kiállításá következtében támadott surlódások 's ennek folytán az illető ü g y é s z K — y ellen rendelendő tisztí kereset tárgyában kelt válaszevele ismét több, de minden esetre helyén levő vitára szolgáltatott alkalmat; ugyan is sajnos tapasztaltuk, hogy a' tisztelt megye megyénk megkereső levelére igen kitérőleg és az egészet könnyeden véve ott, hol a' tisztviselői tekintélynek kívánt föntartása kérdésben forog 's hola' megyei félremagyarázhatlan határozatnak lett ellenszegülése napfénynél világosabb tiszta-

ságba jött, felelni sziveskedett, egyszersmind nem kevés megütközéssel és méltó bámulattal értettük, hogy a' mindenki által tisztelt A. G. gr. ügyésze tettét magáévé tette, megyénk ugyan ez esetben is a' dolog érdemére nézve semmi változást nem talált: mindazáltal a' szomszédi barátságos viszonyok továbbra is föntartása tekintetéből ez uttal minden további legtörvényesebben formálható keresettől elállott és ujjolag jegyzőkönyvileg fősz. bíránk Vendéghy József ur e' részbeni eljárását teljesen helyeselve, őt mindenképpen ismételve ártatlannak nyilvánítá. — A' megye keblében felállított tervezett tűzkármentesítő intézet szabályai a' kiküldött bizottság által bemutatván, megerősítés végett a' nm. m. kir. h. tanácsnak felküldetni rendeltettek. — A' m. kir. h. tanács azon intézvénye, mellyben a' megye Rdei arra szólítja fel, hogy midőn a' kir. kincstári tisztviselők által a' türelmi adó behajtására tisztí segítség végett megkerestetni fog, azokat abbéli segítségével gyámolítsa, miután a' megye Rdei a' türelmi adó alapját a' törvényben nem látják, tudomásul vétetett. — Közös levén a' panasz az iránt, hogy sz. kir. Kassa városa határában mindenütt kivétel nélkül az utak járhatlan állapotuk, azon város még egyszer és utóljára hivatalos levél által komolyan felszólítottai határozottat, hogy minden újait jövő tavaszjárható jó állapotba helyezze, ellenkező esetben a' megye ellene az e' részben létező világos törvények értelmében hathatósan intézkedni fog. Mi sikere lesz a' felszólításnak? meglátjuk; azonban hol interregnum van, ott hasonlókban keveset várhatni; az utakat nem olly könnyű csinálni, mint pagat u l t i m ó t mondani. — A' többi előfordult tárgy többnyire magány's kisebb érdekűek levén, hirlapi nyilvánítást nem igényelhetnek. — Jövő fenyítő t. szék 1845. febr. 17én, polgári 24kén, árvák dolgaira ügyelők t. szék pedig mart. 3kán veendi kezdetét. — Kassa városának főbírája Fedák János nov. 10kén munkás és hasznos élete 74dik évében meghalt, 's tetemei 12k. illő díszszel takarítottak el. Időnk e' hó végével igen csöpös száraz hidegre változott. — Megyénkben fiók-vegyelet alakult 's első ülése f. hó 19kén közszeretető másod alispánunk elnöklete alatt tartott, az nap 7Onél több irt alá, azóta az aláírók száma tetemesen szaporodott, ezen ülésbena' tisztviselők ideiglen választattak meg, elnökke: Patay Sámuel, alelnökke: Tóth Zsigmond, jegyzőve: Gábríel István; pénztárnokká: Farkassányi Samu, választmányi tagokká: Darvas Antal, Komáromy József, Bároczay Albert, Vendéghy József, Várjon Gábor, Mesko Sándor és Mezössy Pál. — Jövő fiók-vegyeleti közülés dec. 19kén a' megyei teremben fog tartatni. — Rendes levelezés.

Pestmegye követjelentési gyűlése. Engedjék meg a' tek. KK és RRek — így kezdé szólni elnök főispáni helyettes ő m g a ' terembe lépett követeket illető szakadatlan éljenzés csilapultával — engedjék meg, hogy én lehessek első, ki a' hazatért követ urakat, hozta istennel' üdvözli 's kinyilatkoztatja, miszerint 18 hónap előtt hozzájuk csatlakozott bizalmok 18 hónap lefolyta után is változatlanul ugyanaz m a r a d t. Erre R. G. gr. röviden érinté általánosan m i n d a z t, mi a' legközelebb mult orsz. gyűl. létre jött, mind az elveket mellyek által Pestmegye követi a' közvélemény kijelölte pályán tiszta meggyőződésük szerint vezéreltetének. Biztunk lelünk sugallatában, ugymond, hogy a' czél, mit magunk elibe kitűzünk, hazánk szilárdulása volt; de biztunk a' KK és RR. azon meggyőződésében is, mellynél fogva ő k a' szabad nemzeti életmozgalmaknak mindenkor lelkes pártolójiként ismértették; men nyire töltöttük be állásunk nagyszerű követelésit, mennyire valánk szereacsések eszközzeni a' RR. rólunk táplált reményeit, arról ma e' helyen számot adunk. A' legizagságosabb kir. propositiók nem teljesültek, de ki figyelemmel kísérelé a' teendők végtelen nagy mennyiségbeni összetörődését, tudni fogja, miként ennyi és illy életnyomóságu ügyek elintézését 's végképeni elrendezését e g y orsz. gyűlés alatt okszerűen kívánni sem lehetett. Azonbanbizton elmondhatjuk, miszerint sok szerfölvött sürgetős és szükséges tárgy egészen bevégeztetett, mások pedig jól sikerült előmunkálatok által olly állapotra jutottak, miszerint jövőre a' törvényhozás azok életbe léptetését bizvást megkezdheti. Három fő tárgy foglalkodtatá az orsz. gyűlésen összpontosult erőket: közös teherviselés, szab. kir. városok rendezése 's a' magyar nyelv, — mi az elsőt illeti, arra nézve az elv kimondatott 's a' jövőtör. hozás föladatához tartozik annak alkalmazását eszközzeni. A' városok rendezése a' RR. minden erőfeszítése mellett is eldöntetlenül maradt; de a' RRek azon megnyugtató érzettel láták obeli várakozásaik hiúsultát, miszerint a' városok képviselőji meggyőződhetének a' RR. őszinte akarata 's készsége felől, 's így jövőre nézve a'

most elhalasztottak folytatására számot tarthatnak. A' magyar nyelv ügyében olly törvényünk van, melly kívánásainknak egyelőre megfelel, csak a' végrehajtó hatalom részéről ne mulasztassék el azon szigorú örködés, mellyet jelen körülményink közt az érintett törvény sértetlen föntartása mindenek fölött szükségessé tesz. A' benső esendet 's polgártársink lelki nyugalmát érdeklő vallási surlódások megszüntetvék; birtok- 's hivatalképesség törvény által van e' hon azon flaira is kiterjesztve, kik eddig az alkotmányos söt tisztán emberi jogok e' két legfőbbikétől megfosztva valának így a' szükséges érdekegység felé e' részben is hatalma's lépés van tétve. Közmunkák szabályoztatása, katonalelmezés 's anyagi jólétünk egyéb akadályai megszüntetése iránt olly értesülések történtek, mellyek nyomán e' haza fölvirágzására munkálkodni sokkal könnyebb leend. Itt elmondja röviden szóló, miként a' RR. ismervén az anyagi szükségek halasztást nem tűrő segélykiáltását, olly eszmével foglalkodtak, mellytől hazánk fölvirágzására nézve szerfölvött sok várható 's ez eszme az iparvédegyesület eszméje. Egyszersmind nyilvánítja, miként valamint eddig szerencsés volt a' RRek bizámát megnyerni, ugy ezentul hazafülvökre véseinek czéljaul ismériendi e' bizalmat minél nagyobb mértékben megérdemelni. — Ezt követő Sz. M. m á s o d a l i s p á n ' s v o l t országyűlési követ rendszeresen kidolgozott követjelentése, melly általa 's váltva követársai által olvastaték, 's mellynek vázlata mintegy következő: A' társadalom organicus egész, ennek létrészei a' külön polgár-osztályzatok; mint minden életműves lény, ugy a' társadalmi élet folytonos fejlődésben van, 's miként egyes körökben a' letünt egzedok helyét ujak pótolják egészítik ki a' támadt hiányt 's képviselik az egészet, szintazonképp szükség a' társas együttlét folyton fejlődését eszközzeni az által, hogy a' külön érdekek minden időben kellőleg képviseltessenek 's a' társadalmi élet fogalmában összhangozva egygyó olvadjanak. A' polgárzat külön osztályai különböző időkből inkább vagy kevesebb élesen föltűnő igények által tudatják érdekeik alakulási irányát, 's a' szerint híják föl a' közérőt méltányos igényeik betöltésére; ez irány alkotmányos nemzetnél a' meglevő formák nyomán fejlik ki, 's mutatja, mi ly képviselés szükséges ez vagy amaz osztályérdekekre nézve; minő fogva az egyes érdekek addig ki nem elégtettvék, míg az alkotványra épített követeléseknek elégtéve nincs. Ez alapfogalma a' nemzetélet körüli reformoknak; mellyeknek annyira megvan saját körük és idejük, miszerint ha a' reform korán jő, nem termi meg gyümölcseit, ha késő érkezett, nem egyéb avult institutionál. A' törvényhozás föladata ismerni a' haza szükségait, a' külön érdekek képviseléleténél megkivántató arányt 's a' módokat ez összhangozatos fejlesztés eszközzésére, tehát tudni, mik a' kor igényei 's a' polgárzat egyes érdekei ez igényeknél milly sorozatot tesznek szükségessé. Nálunk főleg két oknál fogva nem felelhet meg a' törvényhozás ezen követeléseknek; először mivel szabadsajtó nem levén ez uton a' véleményeket elkészíteni, alakítani 's a' bekövetkező intézkedések iránt fogékonyt tenni nem lehet; ezen fölül pedig törvényhozásunk 's a' közigazgatás egymástól szerfölvött eltérnek, sőt majd ellenkező irányt tartanak; a' kormány nem barátja semmi szabadabb mozgalmaknak, t. hozásnak a' nemzetéletnek szabad fejlődését akarja 's ellensége minden önkénynek. Ez ellentétből magyarázható, miért nem haladhatunk legfőbb teendőinkre nézve aként, mint o h a j t a t o v o l n a; ugyanis jobbára minden nagyobb szerű kezdet szükséges előzvények nélkül történik leginkább azért, mivel el van zárva majd minden ut, mi által a' kormány valódi legsürgetőbb szükségéink ismértetbe juthatna, miért aztán csak nehezen barátokzik meg a' nemzet által szükségesül ismert bármí változtatással, min épen nem esudálkozhatni ottan, hol a' helyett hogy a' közigazgatás egyengető 's előkészítő az utat a' törvényhozás számára mint az egyéb nemzeteknél szokásban van e' helyett lankasztja 's lassítja annak tevékenységét. Hazánkban nem elég az alsó tábla bármelyik tagja részéről hogy meggyőződékek valami teendő hasznos söt szükségesnek létéről; e' mellett meg kell emlékeznie, miké a' létesítés két fő akadályival kell megküzdenie: a' kormány és fölsőtáblával Ebből ítélhetni meg a' megyei követ állását, mellynél fogva egy részt a' gyakorlatilag lehető kell szem előtt tartania, más részt meg minden egyes lépését küldőji utasításához szabnia 's e' két szirt közt elég erőt kifejtenie hogy a' kormány hajló legyen alkudozásra. Mig ez ugy maradmint eddig örkössurlódások leendnek a' t. hozás és közigazgatás közt; 's csak akkor, ha meggyőződött a' kormány a' felől, miszerint hazánkat illetőleg neki más mint alkotmányos irányt követni nem tanácsos, csak akkor lehet szó kölcsönös bizalomról; addig a' kormánytól f ü g g a z t, mit ma

concessio útján nyújtani jónak látott, holnap — így kívánván a körülmények — ismét visszavenni; minél alko-
 (v. nemzetre nézve alig lehet valami veszélyesebb. Egyébiránt a török-
 közbizgatás's kormány közt sem e két külön organicus erő
 alapfogalmában sem az általok követendő elvek természetében
 szükségkép nem fekszik; s ép ez azon körülmény, melly a
 kiegyenlítést lehetővé teszi csak olly őszinte akarat mutatkozzék
 innen, milly hön ohajtják's létrehozni azt amonnan törek-
 szenek. Foly.

T. Heves megye f. hó 16 kán kezdett tiszt-
 nításán alispánokká lettek: Földváry György és Kanyó
 Gábor Rend-fentartás végett vasas és gyalog katonaság
 volt felállítva. A' többit közelebb.

Szombathely dec. 11. Mult napokban kezdőd-
 tek törvényszékink, mellyeket megelőzőt napon köz-
 gyülésünk volt. Tanácskozásink többnyire közfigyel-
 met nem igénylő magányügyeink körül forogtak. Csen-
 des, hallgatag lön megvönk, miként tenger az elzajlott
 viharok után. Politikai színezetnek alig mutatkoznak
 néhány vonásai, mellyek az elroncsolt képen a' tevé-
 kenység korából fenmaradtanak. Ha ki megyénk hajda-
 ni állását ismérve ismét megtekintésre méltat bennün-
 ket, fájdalommal fog elbucsuzni tőlünk, miként elbucsuz-
 tak az „egy évtér és közlekedés”. A' boldogult „Kunoss”
 barátjától felszólított, Szeles-
 tey és Balog' urak, ha jól értesítették, 31 pftot gyű-
 jtöttek. Az első „Reguli Antal” hazánkba részére is gyű-
 jtött megyei határozat következtében, melly összeg, mint
 halljuk, a' magy. tud. társasághoz el is küldetett. Vajha
 megyénkint volnának emberei, vagy tagjai a' tud. társ.
 kik érdekeit a' maga idejében előmozdítani szent köte-
 lességöknek ismernék. Mert valóban szomorú dolog,
 midőn a' nemzet nem kékis elismerni azt, hogy csak mor-
 alis erő lehet a' nemzetek leghatalmasb életszíkrajja,
 mert ez által teremt és biztosít jövendőt magának 's még
 is mindeddig parányit sem tett*) a' mellett, hogy azon
 intézet, melly a' tudományok, a' felvilágosodás gyű-
 pontjának ismertetik el, honnét a' szellemi erők olly jö-
 tékonyan hatnak ki a' hon minden részére, azon inté-
 zet, mellynek már is annyit köszönhetünk országos pár-
 toltatásra méltattassék. 'S ebből foly aztán azon hiány
 is, hogy az írők szellemi kín csei sajtótörvények által
 biztosítva nincsenek. — Számtalan cigány tanyáz vidé-
 künkön. Csudálhatni hogy a' szív a' magasb érzelmek
 korában, midőn az emberiség ügye olly nagy fontossá-
 gúvá lön, ez egészen elkerüli figyelmünket 's országos
 intézkedés által e' közbotrány megszüntetésére kellő lé-
 pések nem tétetnek. Most csak futólagos tudósítással
 szolgálhatam, de jövőben helyre ütendem. M. . .

(Lapszemelvény.) Mi sikamlós a' polit. pálya!
 's hány van csak hazánkban is, ki férfias léte 's hazafi-
 sága nagyszerű föladatát az által hiszi egyedül leróhat-
 ni, ha kizárólag ezen pályára szánja magát, e' pályán
 használja föl az erőket, mikkel őt isten és természet olly
 bőségben áldák meg. Kelettől nyugatig, éjszaktól dél-
 lig bármi zugába vetődjünk jó magyar hazánknak, nem
 kellend sokáig keresnünk ollyakat, kik elvek, polit. szí-
 nezet, pártok, haladás, tespedés, szabadelműség, stabi-
 lismus 's több illyes elvont eszmék 's fogalmak fölött ké-
 szek lesznek, komolyan, hévvel, hidegen értekezni,
 tételeket állítani föl, ezekből okoskodás után következté-
 tetésre menni át, 's meglepőleg könnyen ömlő előadás-
 ban mutatni föl: mit kell tennünk, hogy e' hon nagygyá-
 fia pedig boldogakká legyenek. Ez tény, tagadhatlanul
 bebizonnyult tény, 's ma már bizton elmondhatni: Ma-
 gyarországban a' hány kaputos, annyi politikus. És e'
 hon mégis szegény, szegény, miként csak nemzet és hon
 szegény lehet, szegény szellemileg és anyagilag egy-
 aránt, holott a' boldogítók olly roppant száma mellett gaz-
 dagnak dugszdagnak kellene lennünk, 's birnunk nem
 egyedül azt, mit egy kis vis inortiae meg negatív erő so-
 gitségével magunknak máttól holnapra biztosítunk, ha-
 nem birnunk kellene olly szilárd alapokra helyzett nem-
 zeti léttel, mellyet idő és emberek megingatni nem bir-
 nak, annál kevesebb képesek fenékből kiforgatva sem-
 mivé tenni. Volt idő, midőn minden magyar, értjük azo-
 kat, kikről hasonló esetek előfordultakor tanultsági tek-
 intetben lehet szó, jurista volt: 's ez idők nem voltak
 olly mostohák, mint némellyek hiszik, azoknak pedig
 kik ekkor értelmiség 's tudományosság képviselőiként
 tiszteltettek, ma sem volna okuk pirulni, állítók bár
 őket jolesbeink legközelebbével szembe; ma más időket é-
 lünk! igaz ma is igen sokan hallgatnak jog fölötti lec-
 kéket, 's haszúksóg van ollyanokra, kik az ügyefo-
 gyottak jogainak védői, találnak többet mint szükséges
 volna; de azért ezek nagy része nem juristák ám, habár
 valamennyi Just végzett is; hanem vagy politikusok vagy

*) a' Nemzetet értjük.)

— majd megmondják, kik a' váltóüzletet közelebb-
 ről isméri. Ugy vagyunk mi jó hazánkban egymásra
 nézve, mint a' rosz gép, mellynek kerekai, pereszlenoi,
 egyes fogai ott, hol szükség volna, egymásba nem vág-
 nak, ellenben ott, hol e' részeknek különválva kellene
 saját körükben mozogni, szüntelen surlódás közt kop-
 tatják önmagokat 's a' szomszéd részeket. Ha minden
 nagyobb birtoku szüle azon mértékben foglalkodók
 gyermeke jövőjével, mint sokszor el van foglalva ha-
 szontalan káros vagy ép veszélyes szeszély-indulat-
 szenvedély nyújtotta tárgyakkal, 's annyi rosz juris-
 ta sem a' politikusok megszámíthatlan serge nem busit-
 ná azokat, kik e' haza jövőjét igazán szívükön viselik
 's látva a' nemzet legszebb erőit tévutakon elpazarolva,
 fölvirágzásunk iránt majd minden reményről le-
 mondanak. Egyébiránt e' bajoka mélyebben rejlik, hogy
 sem szándékunk lehetne e' sorokban annak fejtegetésé-
 be bocsátkozni; tegyék ezt azok, kiknek tisztük kimu-
 tatni nevelésünk hiányait, 's megismertetni az eszközö-
 ket, mik legsikeresebben működnek arra nézve hogy
 azon roppant aránytalanság vagy jobban mondva töké-
 letes arányhiányzat, melly honunkban a' teendők 's az
 ezek létesítésére kellő leg fordított erők közt létezik,
 lassanként megszűnjék 's a' társas lét kívánta külön fog-
 lalkodási ágak illő arányban pártoltassanak. Mig a' ma-
 gyar szülők csak ugy vaktában küldözik gyermekeiket
 iskolába 's 10—12 éven át járni hagyják a' nélkül hogy
 a' törvényhozás gondoskodaék azokra nézve, kik majd
 bevégezve képzetési pályájokat, polgári állást várnak,
 's föltéve hogy a' készületi időközött kellő használták,
 méltán követelnek — addig a' dolog jelen állapotja vál-
 tozni nem fog, 's mint eddig ugy ezentul is láthatandjuk,
 miként sok magas hivatalra emelkedik azért, mert el-
 végzé iskoláit, más meg csak azért végzi iskoláit, hogy
 majd hivatalokra emeltessek; mig e' közben azok, kik
 a' szerzett isméréteken kívül egyébre nem hivatkozhat-
 nak, tengődvé kénytelenek küzdeni 's hálát adhatnak is
 tennek, ha számukra megadatik a' mindennapi kenyér!
 Hány szerencsétlen ifju van e' hazában, kik szüleik által
 tudományos képzettségre szánva becsületesen átküzdék
 magokat a' végtelenül hosszú iskolai pályán, 's midőn
 fáradaimuk gyümölcsöt élvezniök kellene, átkozva ön-
 magokat veszik észre hogy el tő k elveszett lét, mivel
 irántok a' status nem gondoskodék! 's ez ifjak kik, most
 teherül esnek az állodalomnak, kikben télettség közt
 tesped a' nemzetere szebb része, vagy kik elvégre két-
 ségbe esve áldozatul esnek boldogtalan végzetüknek
 — ez ifjak technikai téren, vagy mint kéz- és földmü-
 ves mi boldogok leondének, 's üdvőt árasztatának ha-
 zájok 's nemzetükre. A' törvényhozás föladata kijelöl-
 ni az arányt, melly a' hon szükségéi 's az ezekre hasz-
 nálandó erők közt létezzék; tudni kell nem csupán a'
 közhatalomnak, de tudai minden egyes szülőknek ez vagy
 amaz irányu nevelés milly kört szab gyermekei jövő cse-
 lekvésének, 's mint gondoskodék az állomány azokról,
 kik a' szükséges ismérétekkel bírván munkás polgárai
 kívánának lenni a' honnak; ha első kötelességeinek o'
 főbbikét t. hozás v. közigazgatás elmulasztja, okvetlenül
 kell bekövetkezni, mit hazánkban 's minmagunkon olly
 szomoruan tapasztalunk: egyik ágra kellenen túl sok kéz
 leend, mások meg vagy egészen paragon fognak he-
 verni, vagy csak szerfölött csekély erővel miveltenni;
 miből ketős veszteség következik, egyik melly az egye-
 di lét boldogságát tiporja el, másik melly elvonja a'
 közjó munkálásától a' meglévő erők szebb részét 's azt
 eredsény nélkül vagy nem kellő utakon hagyja elenyész-
 ni. E' vázlat mutatja némileg, mint gyűl nálunk halomra
 az olly erő, melly kikapitva saját köréből bolygó-csil-
 lagként ide oda tévedez, lehet e' aztán csudálnunk, ha a'
 politikai téren találkoznak ollyanokkal is, kik minden-
 re inkább hivaták mint közügyek megvitására 's egy
 nemzet teendőinek meghatározására. Nincs az emberi
 ismérétek alkalmazási közt egy is, melly annyi erőt,
 olly sok oldalú képzettséget, ember- 's világméretet,
 olly alapos éles itéletet, messze látó lelket, magasra e-
 melkedő szellemet 's olly nagy számítoi tehetséget föl-
 tételezne, mint milly mértékben mind ez a' nemzetek
 kormányzásánál szükségkép előfordul, elannyira hogy
 character és ész illy férfiakban csuda magasságraszkott
 kifejljen. Csak az, ki egyes esetnél föl bir emelkedni az
 egészre, 's az egész szemügyre vételénél nem felejtí so-
 ha az egyes részleteket, ki előtt nemcsak tulajdon cse-
 lekvésnek egyes gyűrűji képeznek szorosan egybekap-
 csolt láncolatot, hanem a' ki mások tetteinek rugóit, e'
 tettek bekövetkező eredsényit 's az összefüggést tény
 és ok, személy és ügy, egyediség és közjó között meg
 nem szakadt sorozatban látja maga előtt, csak az ha-
 ladhat biztosan a' vezéri p á l y á n, mert ő számot adhat
 minden egyes léptéről, 's kész minden pillanatban ok-

szerűen kimutatni, miért kívánja polgártársaitól most
 ezt majd ismét amazt; miért rosralja ma, mit még tegnap
 helyeselt, miért csilapítja a' buzgalmat, mellynek lán-
 golóvá szításán kevéssel ezelőtt ő maga legszorgosab-
 ban dolgozott. Mi kisebbek, kik mert egyes fényponto-
 kat ki birunk mutatni, 's mert valamivel tán többet ta-
 nultunk, mint nem egy azok közül, kik hozzánk közel
 állanak, kik ennélfogva igen haszonvehető napszámó-
 sak lehetünk, csak ne vágyjunk palléri szerepre — mi
 nem ritkán ütközünk meg, midőn látjuk hogy azon férfiu,
 kinek határtalan hódolattal adózánk, mivel véleményo
 kívánásunkkal épen megegyezett — most más irány-
 ban kívánna szemlélni munkásságunkat, 's ha szavára
 nem hajtunk, kész az eddigi biztatás helyett derekasan le-
 hordani bennünket; meghökkenve állunk meg, összené-
 zünk 's elkedvetlenül végre eként szólunk: ő is meg-
 változott volna? nagy isten, kiben bizzunk, ha bennem! 'S
 ekor vége az eddigi őszhangzó szép együttmunkálásnak
 's a' hány fő annyi vélemény, majd ugyanannyi vezér. Pe-
 dig beh közel volt hozzánk az ok, melly kibékítsen sőt
 határtalanabb tiszteletre buzdítson az elérhetlen nagy-
 ságu férfiu iránt! miért nem néztünk szét higgadtan föl-
 indulás nélkül magunk körül? láttunk volna, miként nem
 ő változott meg, nem is azon elvek, mik férfias létevel
 egygyé forrva attól elválaszthatlanok, hanem változtak
 a' körülmények 's azért ma már a' tegnapi eljárástól kü-
 lönbözőt igényelnek. Bennünk van a' hiba atyafiak! leg-
 többnyire, 's mi hasonlóan cselekszünk ahoz, ki sőtét pin-
 czéből hirtelen a' ragyogó napra tekintve világ helyett
 homályt hiszen, mivel gyöngye idegzetü szemei őt rászé-
 dik, 's nem látják vele a' dolgot saját valóságában. E'
 kis eltérés után mondjuk ki, miként mondhatlan öröm-
 érzet fog el mindannyiszor, valahányszor hazai teendő-
 ink végtelen terén ollyanokat látunk föllépni, kik készek
 használni erejüket azon irányban mellyet minden jó ha-
 zafi elébe Széchenyi olly régen kijelölt. Illyenkor bol-
 dogabbnak érezzük magunkat, mert egyszerűt illő meg-
 ismerést 's hálaszulte méltánylást látunk azok résziről,
 kik a' nagy hazafi nyomdokait követik, más részt meg
 lelkünkben előre látjuk az elmaradhatlan sikert, melly
 közvetlen ugyan a' munkások fáradaimait koszorúzza,
 de egyszersmind egy elvetett mag gyanánt tekintendő,
 miből hazánk fölvirágzása reménylhet. Alig pár éve
 hogy a' pesti „József hengermalom” gyanúsítások 's isten
 tudja mitéle philiszteri ellenmüködések daczára létesít-
 tetett, 's ime a' nagyszerű kezdet lelkes utánczóra lel;
 Pozsony vállalkozott, azon Pozsony, mellynek részéről
 újabb nemzeti mozgalmik óta magyar irányú életmü-
 ködsnek alig láttuk nyomát; igaz jelen vállalkozás tisz-
 tán ipari 's anyagi hasznót ígérő, ámde nem e' hazáé o
 minden egyes fillér, melly annak bármi tekintetben eme-
 lésre fordítatik 's azonfölül tegyék meg csak nyugati
 rokonink az első lépést azon irányban mellyet mindnyá-
 junk számára ép olly tárgymérettel mint szeretettel ha-
 zánk nagy fia kijelölt, nem kell félnünk, hogy majdan
 visszalépnek; ki egyszerűt ez ösvényre tette lábait akarva
 nem akarva haladni fog rajta mert önkéleiben hordja a'
 kiotthatlan sarkaló ösztönt a' biztos siker nem egyedül
 sejtését, de csalhatlan tiszta tudatát. Hol a' cselekvőség
 illy rugony által tételik mozgásba, csak ne tévessze a'
 kívánt irányt és célt. előbb utóbb dúsan fog kamatozni
 nem egyedül azok javára kik fá r a d o z á s a i k u t á n
 illy jutalomra csakugyan méltók, hanem a' közhatal-
 manak erősbülésére is. Korunkban alig számíthatunk
 azon önzéstelen tiszta hazafiai áldozatkészségre,
 melly mellőzi saját hasznát 's közvetlen c z é l u l t ű z i k i
 magának a' hon-boldogíthatásnak előmunkálását, nem
 igen várhatjuk pedig azért, mert belőlünk nemcsak há-
 laéret szent buzgalma halt ki azok iránt kik több mint
 emberi lemondás közt áldoznak a' haza oltárán, hanem
 alig birjuk némi maradványit azon méltányos megisme-
 résnek, mellyel minden jó hazafi tettei iránt viseltetni
 tartozánk. Csak a' megismerés és hála melege érlel-
 heti gyümölcsökké azon magvakat, miket egyesek ha-
 zafias buzgalma a' honföldjébe elvetett; ha ez hiányzik
 a' nemzet azon nagyobb részínél, mellyet illeten tulaj-
 donképen a' hazafiai működések méltánylása, csökken-
 ni fog más részről az ösztön, hűni az áldozatra kész
 buzgalom, 's lassanként rideg önzés foglalja el helyét az
 előbbi ö n z é s t e m i s m e r ő v a l ó d i h a z a f i s á g n a k .
 Ha honunkban nincs is még egészen így, azt nem tu-
 la j d o n i t h a t n i m á s n a k , m i n t h o g y t ö b b e'
 nemzet lelkesjeiben a' honszeretet, hogysem ne tudna
 népe 's hazája boldogítására áldozni habár érzi, tudja
 sőt látja, miként a' jelen nemzedék következő pillanat-
 ban már elfeledék, kit kevéssel előbb istenite. Másként lo-
 end ez akkor, ha majd utódink meganulják megkülön-
 böztetni a' valódi nagyságot a' nagynak látszó parányi-
 ságtól; addig pedig az, ki hazája jóllétét szívűl ohajtja,

szívében emelőlárt azon lelkesekek, kik oly korban, melynek fiait máttól holnapnak élve eléggé nem méltányolták a hazafiak érdemeiket, 's a' tiszta polgárerényt; tettek úgy mintha minden oldalról hálás megismerésre tarthatnak volna számot. Azokat illetőleg pedig, kikől különféle okoknál fogva kívánni sem lehet, hogy mutatkozó anyagi haszon nélkül közvállalatokra fordítsák erejüket, kötelességünk kimutatni a' tért, melyen mind magok mind a' hon javára legmagasb kamattal használhatják erejüket; vezetnünk kell őket 's buzdítunk a' kezdet jó folytatásában: csak így reménylhetők hogy szagatottságunk mellett még is akként munkálkodják az egyes polgár és hazafi, hogy munkájából önmagára haszon, a' jövő nemzedékre áldás háramoljék. Illy irányt illy czélt látunk a' pozsonyi vállalkozásnál, mely rögtön eszközölt aláírás után oly kedvező fogadtatásban részesült, miszerint a' szükséges 300 ezer p. p. forintnyi összegen fölül 300 ezer p. p. ft. biztosítatnék kevés idő alatt. Van Pozsonyhoz közel egy kies fekvésű völgy, mely a' benne föllállított malmokról, malom völgynek nevezetik; e' malmok télen át igen nagy keletben részesítettek, de mivel visszabályozási munkálatok hiánya miatt nincs kellő arány az őrlendő élet 's a' csekély hegyvatakok vizere közt, megtörténik olykor, midőn a' dunai malmok kiszédelvék, miszerint az ugynevezett császárlistet Bécsből v. általában Ausztriából kénytelenítettek a' pozsonyiak nagy költséggel beszerezni. E' kellemetlen körülmény megszüntetésére nézve Pozsony városánácsa rég gondolkodott czélszerű módokról, 's biztos számítás után a' magánytulajdonosaktól lassanként e' malmokat beváltá, mi meg levén meghívá a' város érdemes polgárait bizonyos nagyszerű iparvállalat fölötti értesülésre. Nagy számmal gyűlt össze a' fölhívott lakosság, 's nmsgu idősb Zichy Ferenc gr. elnöksége mellett megkezdék a' tervet illető tanácskozás. Előleges főlszámítás szerint 300 ezer ezüst forint kívánták a' kitűzött czél megközelítésére, 's ez összeg 1500 darab 200 flos részvény által való födözendő; nem folyt el egy egész óra's már a' kívánt mennyiséget haladó jegyzések tettek, melyek sorában List tanár 25 ezer p. ftal jegyezteték. Szakértők által eszközölt vizsgálatok nyomán e' vállalat oly nagyszerűvé fejlődhetik, mely még sokkal nagyobb tökélet befektetésit teendő szükségessé, mi természetesen hazai iparunk fölvirágzását tekintve nem kis nyereség gyanánt vehető. A' Hírök érd. szerk. közleni fogja koronként e' vállalat további menetét meglevén győződve, miszerint az a' magyar műipar emelkedését sokkal nagyobb mértékben fogja elősegíteni, hogy sem az a' hazafiak figyelemmel ne követendők. Műiparról szólnán kövessük a' karpátok kanyarulatát's menjünk odáig, hol a' hangya munkásságu szepesi nép lakik, 's nézzük meg, milly életmozgalmak vehetők e' vidéken észre. Itt hasonnemű izgalommal találkozunk, azonban a' kettő közti különbség még is lényeges; amott Ausztria közelében olyas eszmék foganszanak, miket e' hon földjébe csak az újabb kor kezd vetegetni; itt a' Lomnicz aljában oly tölgy indul új növekedésnek, mely százados gyökeket mélyen furá az átkodott szirtvidék eresztékibe; azonban egyaránt örvendetes mind kettő, mivel a' szeretett hon javára irányoztatik itt is ott is az egyesített erő, tőke és munkálkodás. A' szepesi kitaró szilárd mint a' szikla-réteg melyre hajlékát építi; állhatatos, régihez szító 's ősalakjához hű miként változatlanok az égre nyuló Tatra bércei, de e' mellett fogékony e' nép a' jó iránt csak közremunkálása természetével 's gondolkodásmódjával egyező módon 's utakon legyen fölhíva, miként fogékony a' föld, melyet veríték közt egyenget eke alá 's kényszeríti termékenységre. Ha egyéb nem szólna a' hazai ipar emelésére mindenütt mutatkozó készségről, tanúságot tenne erre nézve Szepes megye, mely a' kor fő eszméjétől nemcsak érintve de áthatva új erőt fejt ki létező ipara tökélyesítése 's terjesztése körül. Nagy momentum ez nemzetünk életében, 's újmutatás arra nézve miként ha van még e' nemzetnek némi reménye érdekegyesítés iránt, az főleg e' téren eszközölhető; szepesi atyánkfajra nem alkalmazható a' pillanatnyi fölhevülés, ők tesznek mert érzik hogy ezt tenniök mulasztálan kötelesség. vajha az illető gazdasági főkegyesületnek sikerülne nemzetiségünk 's alkotmányos létünk szentelt érdekeit oly kapcsolatba hozni e' szepesi mozgalmakkal, mely kapcsolat nem csupán ipari tekintetben de magasb szempontból véve biztosítást nyujtja hazánk egykori fölvirágzása's alkotmányos nemzeti létünk szilárdulása iránt. Illetti pedig ez élénkebb mozgalom főleg a' gyolcskésztetés körét, mire nézve fonógép és gyolcsgyárföllállítás iránt nem kis részvét mutatkozik; miről egyik hazailap eként szól: igen helyén van hogy ezen vállalat ott vétetett legelsőbb tanácskozás alá, hol alapja gyö-

keredik, a' mezei gazdaság körében, mert a' len-földelgozás oly elválaszthatlan kapcsolatban áll annak természetével, hogy a' „földművelés czélszerű és öntudatos“ közremunkálása nélkül, nyereséges gyári vállalat e' tekintetben nem is képzelhető. Eismértetett ezen fölü, hogy il y „gyári vállalat“ a' Szepesség mind letermesztését mind ipari szorgalmát, tehát „vagyonosságát is nagy mértékben növelend;“ — e' sorokat szörül szóra jegyeztük ide egyik hazailapból, mely az ipar-védegyesület elleni harczaiban többi közt oksulyként használta azon körülményt, miszerint az erő, mely földművelésre volna fordítandó, illy sikert nemigérő ábrándozások következtében pazaroltatik minden haszon nélkül. Így járunk mi legelőbbnyire; föllállítjuk általánosságban 's elv-ként: ha akarjuk hogy e' honban ipar legyen, előbb a' földművelést emeljük ki szolgálai elnyomatott helyzetéből — 's ez áll; de aztán tovább menve azt mondjuk: tehát nem szabad előbb tennünk az ipar mellett, mint a' mott a' teendők nagy része berévezeze volna — 's ez nem áll, mert azon fölü, hogy két külön uton lehet egyszerre mind kettőt eszközölni, t. i. a' földművelést törvényhozás útján az ipart még most magányegyesületek munkássága által ezen fölü, hogy szoros a' kettő közti kapcsolat, miszerint maga az ellenfél e' feledve hadi állását eként nyilatkozik: a' gyári vállalat (már az aztán mind egy: Szepességről vagy más vidékről szólunk e) a' földművelést 's általában a' köz vagyonosságot nagy mértékben növelend. Örvendünk e' nyilatkozaton, szerföllött örvendünk; azonban ne véljük az illetők mintha ez örömünk mások következtelenségén támadt káröröm volna; illyes következtelenségen csak hazailai őszinte örömet érezhetni, 's ugyanazért ohajtjuk, vajha minél több illy, ellenmondást mutathatnánk ki lapársink sorában. Épen készülőben valánk anyagiaktól, szellemiekről térni át vagy jobban mondva oly vállalkozásokról szólni, mik értelmi fejlettségünk és szellemképzetségünk felé irányoztatják 's mikre nem kevesebb van szüksége e' honnak mint anyagi jóléte gyarapulására — 's ime újrovat tűnt szemünkbe, 's e' rovatban új életjel 's ez életjelben ipar-emelési törekvésinknek egyik újabb bizonyítványa. Viszszatérünk hát még egyszer (e' még egyszer természetesen a' jelen alkalomra vonatkozik) az anyagiakra 's kihirdetjük e' hazában mint fogadják 's ápolják az ipar általi egygyé olvadás nagy eszméjét Kőszegen. Csudálatos hogy bármerre fordulunk, mindenütt tárgyak 's nevekkel találkozunk, melyek nagyszerű multnak keltik föl emléket agyunkban 's föltűntetik lelkünk előtt apáink eszelekvőségi irányát 's az erőt, mit ők tetteikben kifejténi tudtak; illyenkor kimondjuk őszintén, bár mint méltányoljuk kortársaink ügyekezeteit, lehetlen nem látnunk, mennyire fogyott azóta nemzeti erőnk, 's miként korhasztá el az idők vasfoga nemzeti létünk élelfáját. Ott Szepesben hisztóriai nevekkel találkozunk, mikről tisztán alig tud csak valamit is a' jelen nemzedék, unokáink hihetőleg még kevesbet fognak tudni; hej pedig sok küzdelem színhelye volt Szepes, és ha az ő Lomnicz szólni tudna, regélhetne nekünk olyakat, mikre jégge fagnya ereinkben a' vér, 's mi römölve nézünk össze ámulattól elfogva kérdezendőn egymást: ennyi armány's csel-szövény után megfogyva bár, de mint halhatlan költők mondja, törve nem él nemzet e' hazán? — Ha meg éjszak! keletről délnyugatnak fordulunk 's Kőszeg merül föl emlékünkel előtt! 's Jurissich 800 vitézivel, Kősegyinkre gondolunk 's Zrínyi dala jut eszünkbe és ismét a' helyett hogy örvendünk a' jelennek, mint azt nem egy hazánkfi teszi, elszomorodunk, 's daczára a' föl föllobbadozó szebb jövő reményvilágának sejtelmek vesznek erőt keblünkön 's megrezegtetik annak minden idegét, ha elgondoljuk: miként ha érdekegységre minélelőbb nem vergődhetünk, 's a' pillanatnyi föl-föl-hevülés helyét kitarás, szilárd vasakarat nem válja föl! — ez új örvendetes életmozgalmak gerjesztenek ugyan reményeket, de gyümölcsöt a' magyarnak nem termendenek. Ha volna, kik előtt e' nézetek nem lennének egészen a' pro-pos megválasztva 's alkalmazva, azokat bátorokunk figyelmeztetni, miként opticában van bizonyos távolság a' prisma mögött hol a' külön sugarak egyesülni szoktak; ki ez egyesítő pontot ismeri, tisztán látja a' tulsó oldalon levő tárgy képalakját; tisztábban mint azok, kik a' fényképet nem e' távolságban hanem egyebütt keresik. A' kőszegi ipar-mozgalomról így ira' budai német újság: évek óta üzik Kőszeg szorgalmas lakosi a' posztó-csinálást, 's pedig oly sikerrel, miszerint legközelebb a' magyarországi iparműkiállításakor az illetők helyeslő dicséretét nyerék meg, ezenkívül pedig készítővényeik folyton nagy keletben részesültenek. Most midőn a' honi ipar emelésére kicsi nagy kezefogni készül, e' munkás nép is kívánja karkívánatai érdekében tökélyesíteni kézműveit 's e' czélra részvények útján föllállítandó posz-

tó- 's gyapjuszövet-gyárttervez; az ország nádora megérte a' terv mikénti létesítését, azt magas helyesléssel mellett czélszerűnek nyilvánítá 's most nincsen egyéb hátra, hanem hogy a' szükséges alaptőke 200 p. ftjával váltandó 1000 darab részvény minél hamarabb elkeltetve által behajtassek. A' városon keresztül folyó ér gyapjumasásra különösen alkalmas; ehez járul a' környéken mindenfelé okszerűen folytatott nagy kiterjedésű juhászat, mi a' szükséges gyapjumenyiség beszerzését nem csak minden évszakban lehetővé teszi, hanem ezen fölü tetemes nyereséget is ígér. — A' becsületességnek tisztelői voltunk mindenkör 's azért szivesen közöljük itt a' „Mult és Jelen“ egyik száma után azon ritka lelkiösméretességet, mely Erdélyben a' rendőrség részéről még kisebb károk megtérítésénél is tapasztaltatik. Egy szolgáló — ugymond az érintettük lap-vasárnapon egy tizes bankjegyet elváltván és a' pénzről elköltvén, abból egyötös bankjegyet előruhája zsebébe tett, honnan azt hazamentében kilopták; panasza nyevén a' rendőrbiztos urhoz, ez a' pénzt, melyet egy fenési czigányné lopott el, csak hamar kezébe adta. Ha csak tízedrésben is való, mit a' lapokban a' p — i rendőrségről eddig olvasánk, ugy nem állítunk tulságot, ha azt mondjuk, miszerint valamelyik p — i rendőr már csak azon oknál fogva sem adta volna vissza az ötforintos bankjegyet, mivel illy csekély összeg azon fáradság megjutalmazására is kevés, melybe kerül e' vagy ama kópétól a' lopott jószágnak visszakérítése; no de meglehet; hogy p — i rendőreink nincsenek oly jól fizetve mint a' kolozsváriak; Kolozsvárott egy rendőrbiztos évi fizetése 100 forint. — Obernyik „Örökség“ című dramájára ugyanazon lap több tekintetben helyeslés után ezt jegyzi meg: e' dráma, pedig elég vastagon kitűnő alakban, az arisztokratia kisebbitését gyalázását sőt pelengérré állítását tűzte ki maga föbb czéljaul — sezt ismételjük, helyeselni nem lehet — magyar földön. Hogy az arisztokrat. osztály mind két Magyarhonban pompát szerető, fényűző, ez igaz: de azt kérdjük, hogy nem hasonlót mivel e' a' polgári osztály is még pedig ereje megfeszítésével? Bármint mondanak irjanak liberalis rad' calis szóval bármely párthoz tartozó nagy és szellemes patriotáink — a' magyar föld, magyar levegő, magyar társasági viszonyok mind az arisztokrat. bélyegét viselik, azért nem gunnyal és sértegetéssel elidegeníteni, de inkább megnyerni és a' polgári osztályhoz így közelebb hozni kellene az arisztokrátiát; ez lényegesebb haszon volna mint a' karzat tapsa, mely természetesen most sem maradott el, valamikor egy az uri rend ellen intézett vágás vagy elménczkedés fordult elő. — Jónak láttuk e' sorokat ide iktatni főleg azért, mert meg vagyunk győződve, miként oly szép tehetségű fiatalabb írók, millyen az itt érintett darab szerzője, sokkal szebb reményeket gerjesztének magok iránt hogysem akár egyikünk akár másikunk elvesztegettek tarthatná az időt, mit hasonló fiatalerők utbagazítására vagy jobb irány felé vezérlésére fordított. Ha erdélyi rokonink észrevétele alapos, bizton hisszük, miszerint szerző 's általában fiatalabb íróink a' figyelmeztetést köszönettel veendik, 's jövőre egy szirttel többet is merendnek, mit dramában' kerülniök tanácsos; ha pedig az „Örökség“ szerzője nem vallhatja is a' főnebb ideztük soroka munkájára egészen alkalmazhatóknak, fog azokban még is némi igazságot lenni, annyit t. i. mennyi elég arra hogy későbbi műveinél szorosabban szem előtt tartsa: mit tulajdonit a' társasélet ferdeségeiből magának a' comodia 's mennyire szabad, dramában' a' társadalmi viszonyok általunk szükségeknek vélt módosítása 's alakítására célzással lennünk.

Budapesti napló dec. 18án. Változások képezik nagy részben az élet kellemét; mi miatt ezek ugyszólván szükségesek a' világnak, szükségesek egyes embereknek, tehát t. olvasóinknak is. Azért a' zuzmara, 's ez évszak természeti változatai közt helyén találjuk — melőzve az időt. — mely ugyis fellengős lelungős — másnemű tárgyakkal foglalkodtatni a' figyelmező türelmet. Kiemelendők minden esetre a' lapviszonyok. A' journalistika hazánkban virágzásnak ohajtana indulni, bár mi párt színezet vagy árnyéklat képviselője legyen, ha vélemény-osztályosítól kellőleg pártoltatnék, így maholnap azon termőfa lehetne, melyről mindenki szellemi gyümölcsöt szedhetne 's így annál élvezhetőbbekké készíthetnének érdekességben a' hon anyagi javai. — Politikai lapársaink készülnek megtenni azt, a' mi kell, a' derekasan haladó divatlapok valamelyike — könnyen kitalálható — még azt is, a' mi nem kell; hogy t. i. az új évvel új eszmével barátkozzék meg a' hőlgyvilág, mi nélkül eddig szépen — bájosan — el lehetett; de a' külföldieskedés csatlakozva is, hazai álszínben is nagyszerű szükségeket éreztet meg: t. i. módí esecsebecsüket. — Lényeges átalakulást szenved a' Nemzeti újság új vezére és szerkesztőre tevén szert; másutt igazgató — és szerk. maradandván; remélhető azonban hogy maradás és haladás tulsúlytalan irányt fognak követni. A' Budapesti Híradó verset és regényt közöl (commentra nélkül)

Társalkodók 13 év óta teszi ezt 's közölt jeredetét is fordítást is commentárral és commentár nélkül — ezennel is közlend mind két nemből bármely szóp i r o d a l m i tárgybeli oktatva és mulattatva (miscendo utile dulci). És így biztatunk hogy gyorsabb's több águ szellemi mozgalom mellett gyorsabb's több águ eszme-urólásfog orsz.-ha idéztetni, mincképp csak üdvös következményei várandók. — Tiszteljék a' meggyőződést, de hogy az, ki önmaga ellenében ezt leginkább követelgeti, egy semmikép sem megvetendő honfi sereg nemzetiségi kegyelését, habár multságiban is, farsangi tréfának kereszteti, sajónal kell fogadnunk, 's följosít azon hiedelemre, miszerint az őszinteség e' pontra nézve csak vidor burkolatul szolgál a' H. hasábn. — Az újdonságok közül alig említhetünk érdekeseket, mint az irodalom mezéjén föltüntetket, 's így ki a' jót széppel akarja párosítani, örvendezhet hogy az annyira fölpanaszolt meddőség után ismét jó reményű tehetségek fejlődnek; 's a' már koszoruyertes írók is versenynek a' lelki foglalkozást gyarapítani. Ilyenek: b. Eötvös, Kuthy L., b. Jósika M. kik rövid időn elmeszüleményeikkel fogják gyönyörködtetni a' szellemi élvre vágyóközönséget. — Ajánlatos emlitést érdemel illy című munka: „A magyar nemzet eredeti hona” Lakatos Györgytől, a' horvát és illir nemzet eredetiségére. Ez egy csüggedetlen munkásságu lelkes derék egyházi férfinak munkája; mellyel valóban jeles eszerombot tűzött nemzetiségünk oltárára és saját hántékirá is Nemkülönb: „Solomoh hasonlatsi.” Magyaritá Bauer Márkfi Hermán, a' szegedi izraelita község jegyzője, e' hű fordításnak minden héber nyelvbarát és tanuló jeles hasznát veheti 's így nemcsak a' magyar héber tanuló ifjus., de a' hermenevtanóv. papság is bármilly vallásu legyen. Előttünk a' kegyes isk. rend 1845d. évre kiadott névkönyve. A' minorita rend névkönyvét már több mint egy év óta magyar nyelven adta ki, hisszük a' kegyes iskolai rend hazafi lelkü 's köztisztelőt főnökéről is, hogy a' sok érdemi magyar birtokos szerzet e' pontban sem marad hátra 's koszorús derék író titoknoká által magyarul szerkesztetendi 's jeles statisztikai és hisztóriai adatokkal igazdagítandja e' munkészkát jövődöre. A' tisztelt szerzet 403 tagjai közt bölesészeti 's hitnani tr van 7, külön hittani tr 1, bölesészeti tr 54, az egyetem által egy vagy más tudomány nem ben helyeslést nyert 34 a' kormány's oktatása alatt álló nyilvános iskolákban tavaly oktatást nyert ifjuság száma: 8523. Ezek közt a' budai főtanodában 446, ugyanott a' nemzeti elemi iskolában: 201. Pesten 650. Kozosvárott a' bölesészeti tanosztályban 177. a' nagy tanodában 214. az elemiben 265. 'stb. — A' gyűlések fővárosunkban napirenden vannak. Így a' m. tud. társaságnál folytak 16ka óta Pestmegye teremében szinte. És kisebb's nagyobb egyesületek, társulatok nagyobb kisebb mozgalomban vannak kitűzött céljuk megközelítéséhez. Ennyi tüzelés közt nem esoda hogy ikervárosunkban nyolczad nap alatt gyakori gyuladás történt. — Derék Lendvaynak mult hétfőn hozá szinre „Don Caesar de Bazan” című jutalomjátékát, mellynek zsufolt házbani adatása közben koszoruk halmozák el a' derék művészt, 's a' boltozatról verszapor hullá. — Mennél untatóbb annál szükségeseb milliomszor ismételtgetünk a' sokféle kocsis garázdalkodása elleni föl szólalást, mitől nemesak járdákon hanem utcákon ésszabad téreken is alig van menekvés. Méltányosság kimelés hol a' te országod? — Sokat írnak még többet beszélnek az újteren felállított állatseregleti bódéről. Némellyek a' vad állatok vadtalanságát, mások a' nézők szelidtelenségét bámulják, míg többen azon sajnálkoznak, hogy ott oroszlánt nem láthatni; mit azonban a' mindennap oda tóduló arszlánoktól eléggé pótoltatni hallunk. — A' soknemű becs-orozás közben megint gyakorlattá válik a' vagyon orzás, mi ellen annyiból nem szólunk, mert az éber rendőrséget zaklatni nem szükség; hanem igenis elismerjük hasznát, mennyiben mindenkit ovatosabbá tesz, ugy magány mint nyilvánkörében. — Rebesgetik hogy Telepi ködfátyolképeit Törökországba szándékozik vinni. Mi nem hisszük. — Egyik divatlap kérdést tesz: miért nem öltözteti a' nemzeti casino magyar ruhába szolgál? Azért, mert az elsőség az urakat illeti. — Az előbb emlitett csinyek következtében a' budapesti hirharangozó örvendeni kezd hogy semmije sincs mit töle ellophatnak! Másokra nézve pedig kívánatos: hogy örízni valójok legyen! — Nemzeti színházunkban szombaton dec. 21kén Schodelné assz. javára bérletszűnéssel: „Fidelio” nagy opera 2 felv. Beethovenól fog előadani. Nem is kételkedünk hogy a' dícső zengésű és szereplősi művésznőhallhatására ollyszámosrészevő's műértő közönség sereglend össze a' loespoccos utcák dacára is, minőt ritka tulajdosságnak méltatása joggal igényelhet annyi élvezetért, mennyiben minden föllépte részesíti a' közönséget.

A' pestbudai hangszegyesület má-odik műelőadása f. dec. 25kén délutáni 6 órakor tartatik a' városi nagy redoutteremben, hol legelőször fog adatni „Bonifacius apostol” című egészen új oratorium három szakaszban dr Kahler' Agostóttól, zenéje Schindelmeisser Lajos egyesületi hangszkarmestertől. Az évi részvénydíj (2 ft egyes — 5 p. ft három belépti j-gyért a' terembe, valamint 4 ft egyes, 8 p. ft három számjegyes székért a' körben egész évi valamennyi előadásra, ezenfölül az alappénz is 2 pengő ft ujan beléptő tagoktól) fizetetik egyesületi pénztárnok Klausz A. L. urnál (a' tükörtárban, színházterén, a' k. v. játékszin épületében.) Közlő Ritter Sándor egyesületi titkár.

A' pesti jótékony nőegyesület jövő farsang beálltával nyilvános sorsjátékkal összekötött táncvizigalmat adand gyámoltjai javára 's minő az ez alkalommal kijátszandó tárgyak, eddigi kegyes szokás szerint jótékony emberbarátok által adatnak össze, köteles-

ségemnek tartom, az adakozó közönséget kéréleg oda figyelmeztetni, miszerint az e' czélra szánt nyereseményeket egyesületi első elnököm gr. Károlyi Györgyne szül. gr. Zichy Sarolta ő nga szívesen általvevendi. Károly Lajos egyesületi titkár.

Sűlk jelentés a' Reguly Antal urall utjára a' m. tud. társaság titoknokához befizetett segélypénzekről. A' „Mult és Jelen” szerkesztőségének gyűjtése 25 ft., 40 kr., és pedig: egy hazafi Károlyfejérvárt 5 ft., vajdahunyadi kir. urod. segédügyvéd Elekcs László ivén pedig Szakmáry Sámuelné 2 ft., Szakmáry Sámuel 2 ft., Góla Péter 1 ft., Kóra Mózes 1 ft., Paptalvi Konstanca 1 ft 20 kr., Mihelyes Károly 24 kr., Peielle Istv. 40 kr., Ötvös József 2 ft., László József 1 ft., Mihályi Elek 20 kr., Széles Dénes 20 kr., Lemény János 20 kr., Szancsali Antal 1 ft., Rudolff József 24 kr., Németh Istv. 20 kr., Pap János 20 kr., Farczady Sándor 20 kr., Kállay Istv. 40 kr., Gieb Sámuel 1 ft., Marilly Ign. 20 kr., Szász Ferencz 20 kr., Seifert Károly 20 kr., Szász András 1 ft., Elekcs László 1 ft., Kovács Józ. 1 ft., Rancz Józ. 12 kr. Továbbá a' Jankováci olvasó egyesület gyűjtése 15 ft., 24 kr., mellyhez járultak: b. Orozy Andor 5 ft., Magyar József 2 ft., Nagy Sándor, Draskovics János, Rehák Józ. Redl Ign., Baráth Imre és Kerekes Sándor egy egyftal, Hajdu 24 kr., Lövy A., Kopp Berder Ed. 's Moder A. egyenként 20 krral, Jablonszky, Turcsányi J., Almásy Ign., Schöffler Salamon egyenk. 10 kr.; — Feigl Zsigmond titeli gyógyszerész gyűjtése 13 ft., különösen, dr. Lángh, Slama János kapitány-auditor, pacséri Rezsni Imre káplárkadét, Almásy Antunovics I s t v á n kadét, Bottlik Márton hadnagy, Volarics Dániel őrmester kadét, Vojnicz Imre kadét, Ring Károly patikás, Bogdanovics László és a' gyűjtő mindenik 1 ft., Uhlich József 40 kr., Bonitas Jakab, Horváth Albert 30 kr., Aréndás János káplán, Csordar István, Sajkás őrmester és Matoszevics Lukács mindenik 20 kr., Lugosy József mármaroszi geitzi professor gyűjtése: 8 ft., melly a' következők irattal érkezett: „A' mármaros-szigeti ref. anyaiskolában magyar irodalomtan hallgató néhány ifju, tisztelve Reguly Antal hazánkfiának fajnuk őslaka 's rokonsági kinyomozására irányzott ritka elszámását, a' keble nemtől-jének sugallatát olly magasatos öntagadással követő fiatal tudós iránti méltánylatukat tanusítandók, részére egyik egyik oktatójuk kezéhez 15 ftot és 15 kr. v. cz. tettek le, — melly összeget emlitett oktató 20 az az husz váltó forintba azon szíves kérelemmel egészít ki: méltóztatnék a' tudós utazó a' kitünőbb csillag-csoportoknak, illetőleg egyes jelesb csillagoknak, péld. gönczöl kaszás, fias, furó, cséplő, karos, sarló, kaszaspallér stb. az általa meglátogandó népfőjoknál dívatozó népi neveit, a' netalan reájok vonatkozó népmondákkal 's előterjesztésekkel együtt, folytonos figyelme tárgyaivá tenni, 's e' részbeni tapasztalatit édes honába küldendő tudósításhoz szőni. A' nemes gondolkodásu ifjak névsora ez: Csicsár József, Joó Antal, Kürthy Miklós, Sulyok László, Tóth Mózes, Verézi Károly, — kikhez a' bölesészet első évi hallgatói közül Hatvani Pál, Horthy Gyula, Muszka Antal és Szabó Sándor csatlakoznak. Kelt Mármaros Szigeten jul. 7. 1844.” — Szélestey László ügyvéd gyűjtése Vas vármegyében 16 ft., 50 kr., — Sz. k. Pestvárosa tanácsa, ns Veszprém vármegye felszólítására, 's a' m. m. kir. udv. kincstár segédelmével, a' házi pénztárból száz pftot. Kelt Pesten dec. 1844. Dr S c h e d e l F e r e n c z, titoknok.

X (Figyelmeztetés a' nemz. színház részéről.) Az igazgatóságunk hírel adatott, hogy bizonyos egyed, ki már törv. hatóságilag kerestetik, megfoghatlan szemtelenséggel a' nemzeti színház nevében koldulni jár; továbbá hogy 1845re színházi álszabkönyvek már is hordatnak, (mi tavaly is történt) ennél fogva kötelességének ismeri az igazgatóság értesíteni a' cz. közönséget, hogy a' nemzeti színház vagy annak tagjai tudtával semmiféle kegeretés nem történt 's történni sem fog Budapesten, sem a' vidéken; ennél fogva az illy kéregetők, mint alávaló gaz családok, rögtön elfogatandók! Továbbá hogy az 1845re szóló színházi zsebkönyvek még a' sajtót el sem hagyták, 's azokat új év körül csupán Réthy és (sugó) Gönczy együtt fogják hordani. Ennél fogva más akarki illy járásban mint hasonlóan esaló, a' törvényhatóság kezébe szolgáltatni kéretik. Kelt Pesten dec. 11. 1844. Szigligeti titoknok.

X A' honi szobrászat ügyében. Mátyás emléke fölállítására köv. adakozások gyűltek ezen egyesület pénztárába: 3dik iv: gyűjtő Kiss Károly es. k. nyug. kapitány Pesten: László Jozefa 1 ft; László Miklós 1 ft; Faragó Antal 1 ft; László-Szűcs Józefa 1 ft; Kiss Károly es. k kapitány 1 ft. 10dik iv: gyűjtő Nagy József ur Pesten: Kajdacs Miklós 2 ft, Németh Samu 1

ft; Mácsay Lukács 1 ft; Martinovics Lukács 1 ft; Licas György 1 ft. folyt.

X A' pesti mü egyesület részéről, f. évi oct. 27én tartatott közgyűlés főtárgyai köv. 1) A' jövő 1845ik évre egyesületi mülapnak választott Ha a n e n G y ö r g y „szeretójét szánon vivő hollandi paraszt” című olajfestvényének köre metszése iránt Hohe müncheni művész, kinek hason nemü munkái ezen egylet előtt már ismertesek, azon oknál fogva határozatott megbízatni, mivel a' mülap czélszerű 's mesterséges kivitelével az egylet hitelle, más fenálló külföldi egyesületek ellenében szoros kapcsolatban állván, az egyesület gyarapodó fenállása 's virágzása főképp szép mülapkiadás által is föltételeztetik. 2) Felolvastott a' magy. nemzeti museum tisztelt igazgatójának ezen egylethez küldött hivatalos levele, melly szerint jelenté, hogy az egylet küldöttsége által a' n. museum képesarnoka díszesítésére ajándokképen átadott három olajfestvényt, és az 1843. évi mülap aczéltábláját megkapván, az egyesület e' hazafi bökezűségét 's nevezett közintézet iránti szíves részvételt ö cs. kir. főhercegsége Nádor ő fenségének, mint a' m. n. museum főpártfogójának feljelentvén, töle azon kegyelmes választ nyerte hogy ezen egyesület a' n. museum iránt tanusított szíves bökezűségét a' n. museum részéről illendően köszönje meg; melly levél örömmel vétetvén, az egyesületi levéltárba tétetni határozatott. 3) Indítványoztatván, miszerint legtöbb részvényesnek azon ohajtása teljesülése végett, hogy hazai minél magasb érdekü történeti képek minél-előbb készítettessenek, egyesületi mülapnak választassanak és így az egyesület a' nemzetiség igényeinek feleljen meg, egy jutalomdíj tűzessék ki, mellyre csak honi művészek, vagy is ollyanok, kik vagy születésükre nézve honfiak, vagy a' hazában már megtelepültek, pályázhassanak melly indítványnak mi módóni eszközésbe vétele az egyesületi igazgató választmányra bízott. 4) Felolvastott az egyesületi alapszabályok módosítása végett kiküldött bizottság jelentése; melly elfogadtatván, az igazgató választmány minden évben, az egyesületi elnök, titoknok és pénztárnok pedig minden 3dik évben választatni rendeltettek. A' beadott szavazó czédulák szerint tehát 1845re köv. részvényes urak választattak, választmánytagoknak: Aigner Miklós, Barabás Miklós, Bikessy László, Brauer József, Eckstein Adolf, Farkas Ágoston, Fáy András, Ferenczy István, Fröhlich József, Fromhold Károly, Hajnik Pál, Heinrich Nep. Ján. Hengelmüller Mihály, Horváth Lázár, Jakab István, Karlovszky Zsigmond, Kenderlényi Károly, Kiss Károly, Kubinyi Ágoston, Leimberger Mihály, Lukács Móríc, Marastoni Jakab, Memlauer János, Mühr Antal, Müller János, Ney Ferencz, Ordódy Flórián, Or e z y György báró, Peregriny Elek, Rosti Albert, Rösler Móríc, Sartory János, Schedius Lajos id. Serényi László gr. Steinbach Károly, Szabó János, Szekrényesy József, Tasner Antal, Tréfort Ágoston, Zitterbarth József. 5) A' f. évi nov. 2téntartatott választmányi ülésben az igazgató választmány a' önálló egyesületi alapszabályok szerint, saját köréből választatni rendelt igazgatók választásához fogván; igazgató választmányi elnöknek b. Orozy György; alelnöknek gr. Serényi László, pénztár-igazgatók Hengelmüller Mihály urak választattak. Közlő Ritter Sándor, egyesületi titkár.

A' cs. k. szabaditkos révkomló biztosító társaság jövő évi közgyűlése 1845. február 1tkére, a' szokott számadás az ez alkalommal kiküldendő választmány általi vizsgálata pedig 10dik napjára tüzetott ki.

Spanyolország.

Az alkotványreformi vitakozások ugyancsak haladnak. Még néhány ülés; 's a' parlamenti munka tökéletesen befejeztetve. Azon indítvány, hogy a' kortes kir. egybekelések ügyébe egyenesen avatkozassék 37 szóval 100 ellenében megbukott. A' kir. nő tehát választhat férjet a' kortes előleges meggyezésé nélkül mellyet csak azért kell tudósítani, hogy becsületes háztartási költséget szavazzon. Most a' teljes koruság 's kormányzóságot tárgyalják, mikkel semmi nehézség 's baj sem les; ezt követendi a' költségvetési meg az egyház 's lelkészek állapotját tárgyzó törv. javaslat.

Ujabb tudósításaink ismét telvük elfogatásokkal, letételek 's kivégeztésekkel. Zurbano másik fíját és sógorát is több társival agyonlőtték; pedig egek nem fogattak el, hanem önként adták meg magukat. Ugy látszik az egész családot ki akarják irtani. Mint Oribenek, ugy Bayona burgosi paranesnoknak is vétkül tulajdoníták, hogy Zurbano másik fíja agyonlövésével késedelmezett's helyébe Villalonga tábornokot tevék. Madridban egyébiránt minden csöndes, 's ismét nagy udvari lakoma volt, melly alkalommal Bresson gróf Izabella Jobbján ült, kit esély után karon fogva vezetett a' kávázó terembe. Bul-

wer angol követ másik 'spolitikaibb mezü asztalnál ült, hol Krisztina krné volt az elnök. A' congressusban fontos indítványt fogadtak el, Collantesét t. i. mely azt tartalmazá, hogy követő csak az választathassék, kiknek tíz ezer realnyi fekvő birtoka van. Miniszteriség's választmány mindent elkövetett az indítvány megbuktatására, mert ezen szabály szerint a' mostani követek igen nagy részét, mely hivatalnokok 's tudósakból áll, nem választathat ujra meg.

Anglia.

Az orosz czár azon becses ajándékai közt, miket legujabban küldé az angol krné, Albert hg, Peel 'stb. számára; igen nevezetes és nagyszerű néhány malachit edény. mik legalább is tízezer font értékűek. Uralból való azok, hol a' száműzött lengyelek igen kitüntetik magukat ezen nemes érc kidolgozásában. Angol lapok közül egyedül a' Spectator nyilatkozik a' francziákra nézve kedvezőleg az angol's franczia sajtóvilágban olly tüzes vitatást kelesztett ama kérdés felett: vajjon a' suez földszorulaton hajózható csatornát létesítsenek é vagy vasutat? Amaz, mint már közöltük, franczia; imez angol terv 's ohajtás. Említett lap köv. elmélkedik: Tán mind két részről előre kigondolt eszme vagy utógondolat vegyül játékba! Angliában vasutak a' divat; 's az angol azokat mindig 's minden körülmény közt ép úgy ajánlja, mint kék lapdacsait! más részről Madagaskarra ezézés fekszik háttérben 's ezen szigettel egyenes vízi közlekedés fontossága igen elevent talál a' francziáknál. Azonban vegyük tisztán a' dolgot, még pedig 1) gyorsaság szempontjából. Ezen ezélnak, úgy látszik, jobban megfelel a' vaspálya, de csak úgy látszik. Tinné (hol a' közép tenger felől kezdenék a' csatornát) épen annyira van Suezről, mint Cairo, mely a' terv szerint a' közép tengerfelőli vasut kiindulási pontja, amaz arab tengeri vasutostul. Ugyde, mondják a' vasut védőji, Kairoberi Suezig hamarabb elérhetni vasuton mint csatornán; ergo: vasut kell. Nem veszik észre, hogy Triestből, Marseilleből, Southamptonból épen annyi idő alatt érhettek a' gőzök Tinnébe, mint Alexandriába 's Rosettebe, 's hogy Alexandria vagy Rosette harmadrésznyivel van tovább Suezről mint Tinné. Az utazók 's levelek, hogy e' vasutat elérjék, csolnakokkal a' Niluson vagy a' Machmudieh-csatornán. 2/3 résznyivel nagyobb utat kénytelenítettek tenni, mint a' Kairo és Suez közti csatorna-hosszuság; vagy más vasuton kellene addig haladniok, mely még egyszer olly hosszú lenne, mint a' tervezett vonal. 2) Biztonság és szabályosság tekintetéből mindkét vállalat al pari áll. Egyik vállalatba sem kapnának az illető kormány elegendő kezessége nélkül. Mi a' jutányos létet illeti: ismételnünk kell hogy a' vasutervből kifeledek: mikép két vasutra lenne szükség; t. i. Alexandriától Kairoig 's innen Suezig. A' csatorna-barátok főellenvetése: mikép ama pusztaságon a' repülőhomok egészen beleprén, használhatatlanná tenné a' vasutat. Ezen ellenvetés, hatényleges tartalmu, nem tulzott, a' vasuti tervre káros. Tudva van, mikép igen kis homok-tululás is elég arra, hogy a' locomotivet megakadályoztassa; pedig hiteles tanuk erősíték már azt, hogy Kairo és Suez közt irtózatoss homokszeklek szoktak duhógeni. A' vasutvédők azonban állítják: mikép a' hajózható csatorna, az Aluilus tájain, melyek lejjebb esnek, mint a' verestenger vizükre, sósvizzel telnek meg, mi az építést hátráltatná; mihez még az is jó, hogy a' csatorna végei nem birnak biztos kikötőrel. Az első állítás alaptalan. A' két vizmagasság közti különbség kipuhatolásra eddig tett kísérletek mind tulzottak; annyi azonban igaz, hogy némi különbség csakugyan fordul elő; a' két tenger közti száraz nem is szakadatlan egyenes tér. Néhány zsilipre; kivált a' suez indulónál, csakugyan szükség lesz, mik feltartsák a' tenger vizet, mielőtt Egyiptust eléri. Fontosb ennél a' kikötő kérdése. Hogy Suezben biztos az, azt mindnyájan tudjuk; Tinneről e' tekintetben semmi tudomásuk; mert a' középtenger ezen partvonalát az angol tengerészet még mind eddig tökéletlenül vette föl. Mindent összevéve tehát eddigi okaink a' csatorna mellett harcolnak. Gőzhajóval — a' csatornához annyira szükséges archimedesi csavarok használata mellett — a' Tinné-suez távolságot csatornán sokkal hamarabb átuazhatni, mint a' kairo-suez-tért 's az alexandria-v. rosette-kairói ut meg lenne kímélve. A' csatorna nem, vagy kevéssel kerülne többé mint a' vasut. Minden azon kérdés megfajtásától függ: vajjon Tinnében vagy közelében van é biztos horgonyhely? 's járnihatni é a' csatornához minden évszakban? Ha ezek feltalálhatók, úgy minden esetre a' csatornaterv számíthat elsősegre. Már most csak az van hátra, hogy a' kéttervezet közlekedési előnyeit fontoljuk meg. Vasutat, tudni való, utasok, levelek, könnyű cikkek szállításá-

ra használának; terhesb szállításokat pedig, mint eddig, úgy ezután is, a' jó reményfok körüli hosszúság uton kénytelenítetnék eszközölni. Csatornán mindenféle szállítás központosulna; 's ezenkül utasaink nem lennének azoa kellemetlenségnek kitéve, hogy tengeri gőzöstul millo'yami bárkára, erről tevère vagy pusztai vasutra, majd tengeri gőzösré vándoroljanak. Egyébiránt a' délfrikai fok, mint Európa, Brazília, 's az ausztráliai gyarmatok, úgy, Brazília, egyes statusok, India 's China közti közállomás fontossága az által épen nem csökkenne, Natal, Mauritius, és Madagaskarrai egybekötetésünk pedig rövidebb és szabályosb lenne. — O'Connell az utolsó dublini repealülésben, nem annyira a' parizsi lapok zajgása, mint egy tekintélyes repealer írásbeli nyilatkozata által indítatva, a' franczia nemzetet mégis részletet egy kis becsületben. Nem az egész nép, monda ő erkölestelen 's hitellen; sőt ott is vannak igen tiszteltre méltó keresztények, katolikusok és protestansok. Ott van p. o. Montalembert gr. kit büszkén nevez barátjának, olly buzgó 's őszinte kath. ő mint akárki 's minden díeséret fölötti a' franczia püspökök magokviselete az oktatási kérdésben Lajos Fulöp ellen. Soha sem ismérte ő félre a' franczia nemzeti jellem derék tulajdonságát; 's hálátlan lenne kivált, ha feledné: milly sok irlandi talált, az üldözés napjaiban, Franciaország. szives elfogadtatást. Hisz a' forradalmi háboru alatt 52 rokona volt franczia szolgálatban 's három közülök tábornokságig vitte dolgát. Minapi kikeleése csak olly lapok ellen volt intézve, mint a' National 's ennek párthívei; úgy a' Constitutionnel ellen, mely Sue Jenő tollát bérlé ki, hogy a' clerus 's kath. egyház ellen mindenféle rágalmat irhasson. Rövidebben bánt O'Connell a' whig sajtóval. Az Examinert különösen, mely O'Connell korona-alaku bársony repeal süvegével tréfát üzött 's így nyilatkozott, hogy O'Connell lelkiismeretén hébehóba egy kis hazugság nem éjt csorbát, meglehetős durva visszautasításban részesült. Szónok érinté ez után a' sok irlandi vasutjavaslatot. Igaz ugyan mondá, hogy vasutak az orsz. nagy áldásai lehetnek, de attól fél, hogy kevesbbé vagyonos néposztályt könnyen károsíthatnának a' bizonytalan állásu speculatiók. Az irlandi kath. egyetem ügyéről más alkalommal. Gyűlés eredménye lön: hogy O'Connell javaslatára köszönet szavaztaték az angol népnek a' repealügyben; jelenté e' mellett, hogy fíjatól Joha O'Connelltól, ki Kilkenny részéről parl. tag, legközeleb repeal-szótár fog megjelenni. Heti jövedelem 493 fra rugott.

Franciaország.

A' Moniteur szerint sept. 14d. Toscana és Franciaország. közt szerződés létesült a' tettesek kölcsönös kicseréltetése iránt. Marseillei lapok közlik az ünnepély programját, mi a' Nápolyból visszatérő hgekre vár. A' parton diadaliv leend fölállítva, 's itt fogadják ő fens. a' hatóságok, hogy ünnepélyes menettel a' d' Orient vendégföbe kísérjék. Harmincz előkelő marseillei lyányka fogja itt Aumale hgnét üdvözleni, miután kormányfőnökök, notabilitások 's a' tud. társaság tagjai lesznek bemutatandók. Este színházba menés, hol Tell Vilmos opera adatik. Másnap d. u. 2 órakor Margat híres léghajós tesz levegői utat, előbb néhány különös 's leginkább állatalaku golyót röpitvén föl. Este a' zeneegyüt a' muzeum tereében nagy hangversenyt adand. Harmadik napon nagy szemle 's este tánc a' nagy színházban. — Az arab vendégeket egész orsz. ban meghordani szándékoznak, hogy Franciaország. nagyságáról minél nagyobb fogalmuk legyen. Parisba kamrák megnyitások fognak érkezni. Annyi való, mikép Marseilleben fölötté csodálkoztak, hogy olly sok francziát találhatni, miután nekik Abdelkader azt mondá, miszerint a' francziák egy, Európából sovány termés 's egészségtelen éghajlat miatt kiszállingózt törzsök. A' konstantinei kadi naplót ír, mely később franczia's arab nyelven látand napvilágot. — A' kir. család e' napokban hagyá el st. Cloudot 's költözék a' tu lleriakba. A' lapok kabinetváltozást rebesgetnek, sőt névsort is közlenek már, mely Molé gr. elnöksége alatt a' mostani kabinetből csupán Mackau Lavigne-Laplagne, Ciuzin-Gridaine urakat foglalja magában, mint kik a' marokkai szerződésen halálos csapást ejtettek. A' tahiti éilenségeskedések ismét uj tápra tönek szert. Az Océanie francziasból, mely heti lapot Bruat kormányzó vezérlete mellett szerkesztik, több szám érkezvén Parisba, telvén az angol befolyás iránti panaszokkal. A' Moniteur egy kir. rendeletet közöl dec. 4éről, mely némi változtatást tesz a' behozatali vámtarifán, mi ezt mérsékelvén bizonyos nyers anyagok egyenes bevitelét könnyíti 's valóban, statistikai adatokbui itélre, a' hajózási éilenség egyez kikötőkben darabidő óta tetemesen csökkent. 1840b. még 469hosszu utu hajófordult meg Bordeauxban; 1841b. már csak 453; 1842b. 457;

1843b. pedig 309; ezen viszonyban apadván tehermenyiségök is 67 ezer tonnáról 32 ezerre. Az algiri helyettes kormányzó nov. 26l. tudósítása szerint Abdelkader még mindig Malina melletti táborában tartózkodik, vagy helyesebben: oda visszatért. Sebdubból pedig Cavaignac tábornok arról értesít, hogy az emir mozogni kezd, de bizonytalan, hogy a' szultán parancsára teszi é azt, vagy azért, mert Sebdubban egy harcra kész csapat áll. Ez előtt ugyan még kevéssel Algir minden részeiben nem sokára megérkezendését hirdették. Ugyanazért komoly lépésekre lesz szükség, hogy a' szultánt a' békekötésnek Abdelkadertillető pontjaira emlékeztessék. — Minél közelebb van az idő, melyben a' 1846d. költségvetést elő kell terjeszteni, annál inkább meggyőződik a' pézügyminiszter, hogy a' bevétel 's kiadás közti egyenmérleget lehetlen helyreállítani. Ha tárgy avatott egyedeknek hihetünk, az 1846d. költségvetésben tetemes hiány leend, mit leginkább az eszközöl, hogy a' f. évi költségvetés 30 milliónál többel haladja az előleges költségvetést. Csupán a' marokkai táborozás 24 milliót emésztett föl; Lajos F. londoni utja 's Aumale hgné kíséretére rendelt hajócsapat másfél millióval szökkenetik a' kiadást; a' chinai követség is több millióba kerül. Touloni hírek szerint Jamer a' kir. hgné dec. 4d. érkezett a' vulmi kikötőbe. Időjárásuk egész utjuk alatt kődös és viharos levén, jobbnak itélték Marseille helyett itt szállni szárazra; a' kocsiért futár azaladt. E' szerint tehát a' marseillei ünnepély ismét dugába dől.

Oroszország.

Mult számunkban Belgium kereskedési mérlegével foglalkoztunk, 's kijelöltük az arányt, mely a' kivitel 's behozatal között létezett; most könnyebb összehvetés 's áttekintés végett Oroszország kül 's belkereskedését kívánjuk érinteni azon adatok nyomán, miket e' tárgyra nézve az illető kereskedelmi kormányzó hivatalos munkálatiban találunk. Kivitt összes érték 82,565,600 ezüst rubel (egy rubel körülbelül 2 pengő ft.) behozott 75,028,399 's így cserefölösleg 7,537,204; gabna, len, kender, fagygyu, faneműekre a' kivitelnél legnagyobb rész esik; ezek közül az első maga 1,239,994 rubl. jövedelmezett; a' behozott cikkek közt figyelmet érdemel azon körülmény, miszerint a' honi gyárak számára egy év alatt csupán külföldről 645,050 ezüst rubel értékű erőművek vásároltattak, mi eléggé tausítja milly óriási emelkedésben van az orosz müpar. Hol ipart illetőleg egyébre ügyelni nem kell mint az anyagi jóllét eszközzése 's előmozdítására, ott századok mulasztását sem lehetlen szilárd akarat mellett helyre ütni, 's nemesak üvegázi növényként ápolandó ipari tengést, hanem kor 's körülmények igényeinek minden tekintetben megfelelő belipart mintegy varázserő által teremtetni. Nem vagyunk baráti bármí absolutismusra hajló iránynak, de még is ott, hol a' meggyőződést szükségkép tettek kell követni, szeretjük ha van olly erő mellytől határozott föllépést várhatni. Megjegyzendő, miként Oroszország kereskedése aránylag a' többi vonalhoz, Odedssa felé húzódik, mi többi közt azt is mutatja, miszerint Pétervározt kereskedelmi szandások mellett más calculust is ismérnek. Az orosz kormány igen jól tudja, mennyire éber és szemes szokott lenni az önérdék, csempészet 's általjában mindennemű csalások ellen, mik kereskedést illetőleg e' honban nagyobb mértékben üzetnek, mint bármí más országban, új rendelkezés van készülőben, mely már csak azon oknál fogva is több sikert ígér az eddig fön állott szabályoknál, mivel az új rendszer mellett a' kereskedői osztályból többen fognak az alkotandó kereskedelmi rendőség hivatalos tagjaivá emeltetni. A' franczia tud. akademia ntán kétségkívül legtöbb erőteft ki Oroszország. e' nemű nagyszerű intézete, mit némileg ugyan czári pártfogásnak de nagy részt még is a' tagok ügy szeretetének 's munkásságának tulajdoníthatni. Middendorf a' híres német természet-vizsgáló nem sokára közlenni a' pétervári tudóstársasággal azon nagy hasznu tapasztalásokat, miket növény-'s állattani tekintetben Oroszország. éjszakkéleti részeiben tett tudományos utazása alatt gyűjtögetett. A' cserkesz háborúról alig hallunk valamit, 's azon kicsi is, mi tudomásunkra jut, olly kevéssé valószínű, miszerint készek volnánk azt koholmányul tekinteni, ha más részt nem tudnók, miként a' legtulzottabb hírlélek alatt is rejlik gyakran némi igazság. E' szempontból kívánjuk a' M. Herald köv. közlését tekintetni: Szállongó hírek az utóbbi hónapok történeteiről azt látszanak bizonyítani, mintha az orosz veszetése és Samil bey (cserkesz vezér) győzelmei napi renden lettek volna. Daghestani szemtanu állítása szerint tavasz óta hét vagy nyolcz véres ütközet történt, mellyek mindenikénél orosz részről nemesak töméredek ember veszett el, hanem egyik erősség a' másik után cserkesz kézre került. Fegy 's hadirend bomla-

dozni kezd az oroszok közt 's csapatonként mentek át az elégületlenek az ellen-táborba. Illy körülmények közt haditanács tartaték a' megrémült orosz főnök szállásán 's határozattá lön, miszerint illy veszélyes helyzetben legjobb leszen fegyvernyugvás iránt alkudozásba bocsátkozni az ellenféllel; szerencsére a' fegyverszünet iránti ajánlat olly időben téteték, midőn Samil élelemszerei jó formán megfogytak, minek következtében a' vezér a zonnal elfogadá az ajánlatot olly kikötéssel, hogy nyugidó alatt táborát az oroszok minden szükségessel lássák el (?) Az így megállapított fegyvernyugvás nov. 7-ig terjed, mikorra cserkesz részről a' harcot új erővel megkezdni határozaták. Hogy az érintettük angol lap o' sornainak nagyobb hitelt szerezzen, számszerint mutatja ki mind kétfél ez évi veszteségét, mi orosz részről nem kevesebb 60 ezer embernél (holtak és sebesültek) a' cserkeszek közt pedig 12 ezerre tétetik. Ausztria fölszólítására, melly a' görög 's török határviszonyok fontartására iránt Europa főbb hatalmaihoz intézteték, már az orosz kormány is nyilatkozott; o' nyilatkozványban különös méltánlyattal ismertetik meg az ausztr. politika azon iránya, melly a' mennyire ellensége minden erőszakos változtatásnak, ép olly határozott védője 's éber őre a' főnálló 's jogszerűnek ismert viszonyoknak. Egyébiránt bármennyire mutatkozzék ez alkalommal Oroszorsz. a' fiatal Görögön barátjaul, a' határviszonyi kérdés eldöntöttnek még korán sem tekinthető főleg azon oknál fogva, mivel az orosz udvar e' fölszólításra válaszolt, mielőtt Anglia véleményét a' kérdéses tárgy iránt bevárta volna, mi mint tudva van, nem épen kedvező hangzik Ausztria várakozására nézve.

Görögország.

Görögorsz. alkotványa az európai hatalmak befolyása mellett, 's így ezek által helyeselt elvekre építeték; innen a' hasonlóság ez új hon 's egyéb európai alkotmányos országok alaptörvényei és szerkezete között; itt is mint egyebütt majd ez majd meg más párt bukik vagy emelkedik, 's a' bukott vagy emelkedett párttal egysorsban osztozik miniszterség és közigazgatás; mint Franciaországban első dolga a' kormányfőnöknek eltenni láb alól a' departementek-ök igazgatóit, és emberei által tölteni be nemcsak praefecturákat 's egyéb főhivatalokat, hanem a' mellék-ágak legelső fokozatit is; szinte azonképen Görögországban a' megbuktatott fél sornjain épül az új kormányrendszer, 's mi sem mulasztatik el, hogy egyedek 's elvek minél szorosab összehangzásba hozassanak. Illy kormányfordulatnál természetesen a' sajtó sem vesztegelhet bámész szemlélő módjára hanem egyik vagy másik oldalra áll's kitelhetőkép használja a' kezében levő fegyvereket; a' miért aztán ezen alkotmányos országokban első gondja az igazgató hatalomnak olly lappal birni, melly kész legyen csatára szállni mind annyiszor, a' hányszor ezt a' kormányeljárás ellen mutatkozó kedvetlen hangulat, roszszálás vagy épen ingerültség szükségessé teszik. E' kormánylapok főszervezői szükségképen nem változik é vagy ama mi-

nister le-vagy fölléptek, 's jobbadán azoktól veszi tendőji iránt a' szükséges utasítást, kik tettleg a' kormányrudat tartják; ebből magyarázható, miért támadtatik meg ugyanazon személy egy azon lap hasábjain, holott kevéssel előbb még mindenképen magasztaltatott; a' miniszter kilép, 's az ekkor alakuló érdekek határozzák el: hagyassék é rajta valami az eddig rá halmozott dicséretekből, vagy annak még legkisebbke rongya is leszaggattassék megbukott személyéről. Halljuk, csak mint mond a' miniszterlap Maurokordatos és társairól: a' pártok közti surlódások folyvást tartanak; Maurokordatos és elvárati minden elkövetnek, hogy a' hatalmat, mellyet most már nem levén képviselőül megválasztva, kamrán belül nem gyakorolhatnak, ezen kívül annál nagyobb mértékben alkalmazzák; magától értetik hogy mindezt csupán azon oknál fogva teszi o' 's pártja, mivel érdekében fekszik a' dolgoknak új fordulatot adni. Hogy pedig o' jól rejtett szándékban czéltörjenek, az orsz. külön részeiben támasztott zavarok sőt vérengzések által akarják meggyőzni a' pártfogó hatalmakat a' felől, miként a' mostani kormány épen nem bír elég tekintélylyel's határozottsággal arra, hogy a' közügyek megzavart menetébe kellő rend hozassék. Valamivel alább pedig eként mérgeledik az ugyancsak miniszteri „Moniteur de la Grece”; Azon tőmördek súlyos hibát, mik bizonyos ismert egyed 's emberei általa a' közügyek legnagyobb veszteségivel ezelőtt nem rég okoztattak, sikerült kormányunk ügyes eljárásának minden keményebb eszközök használata nélkül jóvá tenni; ámde mit teszen tovább is e' párt, melly tulhajtási hevében mértéket nem ismért? A' helyhatóságok körében fölizgatá a' szenvedélyeket, 's a' pártduk táplálta gyűlötséget annyira növelé, miszerint ennek következtében a' közösen szeretett hon vég-enyészethez közelitene; ámde ez még mind nem elég, mert jelenleg is, midőn a' kormány kész volna feledni a' multakat, 's békére hja föl ezen párt e m b e r e i t, ö k hol csak lehet, akadályokat gördítnek minden törekvés ellen elő, melly közigazgatási uton a' rend és közbéke helyreállítására irányoztatik. E' kísérletek szomorító tanúságai azon elfogultságnak, mi által o' párt rohanó léptei intéztetnek; egyébiránt kormányunk, melly csupán erkölcsi tekintélye befolyásával le tudá csilapítani a' fellázadt indulatokat, 's rendet alkotni ott, hol minden általános fölbomlásra sietett, fogja ismerni azon szereket, mik által hasonló rend és közbiztonság elleni törekvéseknek eleje vetessék. Jegyezze jól meg az ellenzék: miként a' kormány szabályul tekinti u g y a n a' pártokhozi állását 's rendelkezésit illetőleg kerülni minden erőszakot; ámde e' szabály sem maradand kivétel nélkül, ha a' föltételek, mikhez költve van, az oppositio által legkevesebb sem fognak szemügyre vetetni; 's e' kivétel okvetlenül befog következni, ha az érintett párt meg nem szünik tovább is veszélyeztetni az államny béke és rend föltételezte nyugalmát: ha fenytő rendszabályok fognának alkalmaztatni, magának tulajdonítsa e' párt mindazt mi kormányrésztől tán szigorubban is történeudik; mert végre is meg kell mutatni, miként a' törvények nem holt

betük, miket büntetlenül volna szabad bárkinek áthágni. Ezen sorok, miket a' görög Moniteur után idéztünk, elegendők arra, hogy mind a' dolgok jelen állását kellőn elgondolhassuk, mind pedig az ügyek későbbi alakult'a fejlődése iránt némi előkészületül szolgáljanak. — Mint szokott a' görög meggyőződése mellett küzdeni, tanúsítja többi közt azon eset, melly a' verificatio folytában nem kis zavarba ejté az illető feleket. Grivastábornok bizonyos rendőrtagot vitt magával a' gyűlés-terembe olly czéllal, hogy e' katona mint szentanu bizonyoságot tegyen a' felől, miszerint Therában követválasztás alkalomkor a' szavazategyeket magában záró szekrény erőszakkal töretett legyen föl, minek következtében Maurokordatos követre esett a' választás. Az ellenzék egyik tagja e' nem ide tartozó egyedet látva (kamrai statutum szerint csak követtagok léphetnek a' terembe) utját áll'a visszatérésre szólítá föl; miáltal a' tábornok sértve érezvén magát hajlandónak mutatkozék ökleivel bizonyítani be, miként neki 's hadi bajtársának igazuk van; szerencse hogy e' helyre fegyveresen belépni tilalmas, különben bajos lett volna a' vitázókat egymástól elválasztani. Eszünkbe jutitt a' derék augsburgi Allgemeine Zeit. melly borzasztónál borzasztóbb híreket közölt országgyűlési fiatalinkról, 's legalább némi jancsár maradványokat gondolhatott a' békeszerelő német, midőn bajor sör mellett „Juratschamen” 's még tudja mi nevet olvasott, mikor aztán ijedsége oszlatására természetesen egy két kortyval többet hörpentett; — ez is haszon, a' sörből adó lizetnek. Egyébiránt vizagsztalásul szolgálhat azon körülmény miszerint nálunk csak a' fiatalok 's ez is nem orsz. gyűlési teremben szokott néha öszszekapni 's ekkor sem egymás között, míg egyebütt a' követ urak verificatio alkalmával egymást jól jól megdöngetik. Országgyűlés folytában illy című munka eszmék a' föllálatandó görög nemzetörség föltött ajánlaték a' RRek figyelmébe; szerző a' porosz honvédelmi rendszert javasolja, 's az egész létesítését kiképzett francia (tiszt) közremunkáltával hiszi létesíthetőnek. Grivas tábornokról a' mostani miniszter elnök Kolletis többi közt olly valamit közöl, mi korunkban ritkaságának fogva megérdemli, hogy ide jegyeztessék: Grivas a' szabadsági háboru folytában Nauplia erősség parancsnoka levén a' várvivó török vezér által, egy millió grossit ígéréte mellett volt fölszólítva a' vár átadására, 's ő ez ajánlatot — el nem fogadá. Ő jelenleg ha névre nem is, de állását 's befolyását illetőleg hadminiszterként tekinthető, 's így azon támasz, mire Kolletisnek olly nagyszüksége volt, benne föl van lerve; e' kinevezés által, ha eddig kétes lett volna is, most már teljes mértékű a' francia befolyás tulnyomósága, ellenben Anglia 's Oroszorsz. mindinkább háttérbe szorítatnak; egyébiránt ez utóbbi, hihetőleg mivel látja hogy a' dolgon fordítani nem lehet, megnyugtatólag nyilatkozott m i n d a' követválasztásokra nézve, mind a' kormánytagok kiegészítését illetőleg; azonban bár mint takargassa terveit Oroszország, egyre világosabban kitünik, miszerint a' septembri lázadás csakugyan orosz igazgatások következésül tekinthető.

ÉRTESÍTŐ.

A' Magyar Gazdasági Egyesület által kiadott „Magyar Gazda”

ezimű folyóirat 1845ki folyamára az előfizetési díj felévenként 4 p. forint megmaradván, az illető f. ez. olvasó közönség tisztelettel értesítetik, miszerint januártól kezdve az „O k s z e r ú k a l a u z” második kötetéből minden hónapban két ivnyi fog megjelenni ollyformán, hogy e' második kötet is egy év alatt 24 iven befejeztessék. Lapjaink egyegy száma továbbá havonként a' mezőgazdasági munkák havi táját adandja D o m b a s l e nagyhirű gazda után, mint olly tanulságos olvasmányt, melly minden rendű gazdáink figyelmére méltán érdemes. Előfizetheti a' „Magyar Gazdára” az Egyesület titoknokai hivatalában (ülői ut gr. Károlyi ház.) a' nemzeti casino könyvtárnokánál b. Antal Mihály urnál, végre minden kir. postahivatalnál.

Az 1845ki közönséges esztendőre szolgáló „Mezei Naptár”

ezimű gazdasági kalendárium még nagy mennyiségben kapható mind az előadói hivatalban (Ilkeyház 2ik emelet hatvani utcában.) mind a' pesti könyvkereskedők-nél, ugy számos könyvkötőnél a' vidéken. A' tavalyi eladáshoz képest nem mutatkozott eddig nagy emelkedése a' részvétnek, mintha a' közönség nagyobb része restelne azt megszerezni, mihelyt az olesón árultatik, hozzá levén a' rosz és drága kalendáriomokhoz szoktatva. Ohajtanók, hogy bekövetkező gyors kelet miatt hibás iréletünkön minelőbb pirulnunk kellene. Pest, dec. 17kén 1844. Török János m. g. egy. titoknok.

Előfizetési fölszólítás.

„Mult és Jelen” politikai és historiai erdélyi lap jövő 1845b. ötödik esztendőjébe lép. Tisztelettel fölszólítjuk azért a' t. ez. olvasó közönséget, a' következő újévi előfizetésre. Szükségesnek tartjuk egyszersmind jelenteni, hogy részint bizonyos és hirtelen el nem háriható akadály közbejöttéért, részint mivel a' főlapot hetenként egy ivvel szaporítani kívánjuk, a' „Magyar Gyermekbarát” eddigi alakjában a' jövő esztendőben nem folytatjuk, annak felbuzakasztása azonban csak ideiglenes lesz, 's mihelyt e' szivenerősítésre a' értelemkifejtésre irányzott gyermeklapnak nagyobbüzletekben megjelenésére nézve biztos intézkedéseket tehetünk, arról t. ez. közönséget rögtön értesíteni el nem mulasztjuk.

„Mult és Jelen” tehát jövő 1845b. hetenként a' hirdetésekre szánt „Héttilappal” együtt ötödfél iven 's nagyobb formában jelenik meg. A' főlap nagy másodrétben (in folio) minden postanapon másfél iven 's így hetenként három iven fog kiadatni: a' „Hon és Külföld”, mellyben a' jövő évben sok hön. kivált Erdélyt illető érdekes közleménnyel kedveskedünk — nagy negyedrében hetenként egy iven lde járul minden héten legalább egyszer, a' „Kolozsvári Héttilap” feliven, 's így ezután is, mint folyó felévben sem a' fő- sem a' mellékapon többé illy hirdetések helyet nem foglalnak 's az érdekes tárgyakat ki nem szorítják.

A' hetenként három ivből álló főlapban Erdély és Magyarország rovata alatt a' két hont illető minden érdekes hírek, közlések, kinevezések, lehető gyorsaság és pontossággal jelennek meg. Külföld rovata alatt, egyes országoké, a' külföldi fontos történeteket, napi eseményeket a' két haza érdekéhez és szükségéhez alkalmazott kidolgozással, terjedelmesen, lehető gyorsasággal 's midőn kívánatuk, világosító jegyzések kíséretében fogjuk adni, az levén főczélunk, hogy e' tudósításokban a' legújabb hívtükret állítsuk t. ez. olvasóink szemé elébe. Azonkivül e' cím alatt „politikai vezércikk” olykor a' nap rendszeren levő külföldi fontos eseményekre nézve korszerű értekezéssel 's politikai elmélkedéssel igyekezünk teljes ez. olvasóinknak kedveskedni. Végre Tár e z a' név alatt lapunknak külön rovata leendő, mellyet tudományos és nem-politikai érdekes köléseknek szentelünk, egyszersmind a' multa visszatekintő historiai cikkek abban találnak helyet. A' „Hon és Külföld” mind kettőnek ismertetésével fog jövő évben is foglalkozni 's fő törekvésünk lesz, hogy folyvást változatos és érdekes tartalmu legyen, általjában e' lapszerkesztésben minden igazságos kívánat és várakozásnak tehetőségünk szerint megfelelni iparkodunk. Mit „Mult és Jelen” mellé k l e t e f o g j ö v ő é v b e n i s a' „K o l o z s v á r i H é t i L a p” rendszeren egy héten felívben, vagy haszküszéges lesz, kétszer is kiadatni mindennemű hirdetések, közlések, jelentések közönséges részére tételére.

Lapjaink 's minden mellékleteire egy héten ötödfél ivre, az előfizetés itt helyben mint postán is, mind a' mellett, hogy nagyobb formában és terjedelmesebben jelenend meg, a' régi marad, t. i. egy felévre 6 — hat frt. e z ú s t b e n. Itt Kolozsvárt előfizetheti szerkesztő prof. Szilágyi Ferencz né. Nem-kolozsvári olvasóink biztos alkalomtól egyenesen beküldhetik a' pénzt a' szerkesztőhöz, vagy minden es. k. postán letéhetik. Kolozsvárt dec. 1én 1844. **Mult és Jelen szerkesztősége.**